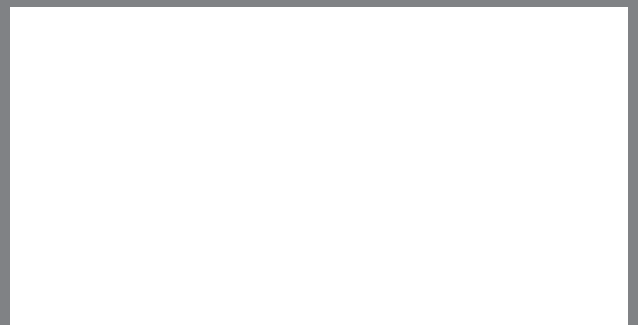




# Slovenski ČEBELAR

letnik CXXIV • 7-8/2022



## Seznam terenskih svetovalcev Javne svetovalne službe v čebelarstvu po Sloveniji

Okoliš	Priimek	Ime	Stik	Občine
Gorenjski	Markič	Janez	030/604 028 031/365 021	Kamnik, Komenda, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Trzin, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Kranj, Naklo, Preddvor, Šenčur, Žiri
	Pintar	Tomaž	030/604 052 041/602 540	Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska Gora, Radovljica, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žirovnica
Celjski	Jernej	Andrej	030/604 064	Bistrica ob Sotli, Dobje, Kozje, Podčetrtek, Radeče, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Store
	Babnik	Peter	030/604 060 041/211 295	Celje, Dobrna, Laško, Slovenske Konjice, Tabor, Vitanje, Vojnik, Zreče, Žalec
	Podrižnik	Franc	030/604 068	Braslovče, Gornji Grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Polzela, Prebold, Rečica ob Savinji, Solčava, Šmartno ob Paki, Šoštanj, Velenje, Vranksko, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje
Podravski	Čuš	Martin	030/604 071	Cerkvenjak, Cirkulane, Destrnik, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Makole, Markovci, Ormož, Podlehnik, Ptuj, Središče ob Dravi, Starše, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Sveti Tomaž, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale
	Kitak	Stanislav	030/604 075 041/864 166	Benedikt, Duplek, Hoče - Slivnica, Kungota, Lenart, Lovrenc na Pohorju, Maribor, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Rače - Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij, Šentilj
Ljubljanski	Borštnik	Brane	030/604 002 031/336 905	Dobrepolje, Dol pri Ljubljani, Grosuplje, Ig, Ivančna Gorica, Škofljica, Velike Lašče, Vodice, Sodražica, Ribnica, Loški Potok
	Marinko	Roman	030/604 008	Borovnica, Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Domžale, Horjul, Ljubljana, Log - Dragomer, Logatec, Vrhnika
Primorski	Adrijan	Seljak	041/728 469 030/360 900	Bovec, Cerkno, Kanal ob Soči, Kobarid, Tolmin, Nova Gorica, Brda, Miren - Kostanjevica, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Ajdovščina, Idrija, Vipava, Komen
Obalno-kraški	Babič	Klavdijo	030/604 036	Ankaran, Divača, Hrpelje - Kozina, Izola, Koper, Piran, Sežana
Obalno-kraški, notranjski	Anzeljc	Rajko	030/604 041	Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Bloke, Cerknica, Postojna, Bloke
Dolenjski	Kobe	Franc	041/940 606	Dolenjske Toplice, Mirna, Mirna Peč, Novo mesto, Straža, Trebnje, Žužemberk, Litija, Šmartno pri Litiji
Dolenjski, posavski	Sajtl	Vinko	030/604 053	Mokronog - Trebelno, Šentjernej, Šentrupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Sevnica
Pomurski	Madjar	Jakob	041/720 481 041/598 356	Apače, Cankova, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Križevci, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Radenci, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Šalovci, Tišina
	Tratnjek	Franc	030/604 084 041/606 013	Beltinci, Črenšovci, Dobrovnik, Lendava, Ljutomer, Odranci, Razkrižje, Turnišče, Velika Polana, Verzej
Koroški	Goričan	Janko	030/604 085 041/332 698	Dravograd, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica
	Praper	Pavel	030/604 087	Črna na Koroškem, Mežica, Mislinja, Prevalje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec
Belokranjski	Milinkovič	Dušan	030/604 090	Črnomelj, Kočevje, Kostel, Metlika, Osilnica, Semič

### Podatki za stik Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta:

**Enota Murska Sobota**, Noršinska cesta 35, 9000 Murska Sobota: Mateja Ratiznojnik, dr. vet. med., 02/534 82 18, 031/622 730, mateja.ratiznojnik@vf.uni-lj.si.

**Enota Maribor**, Karantanska ulica 37, 2000 Maribor: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., 02/228 37 38, 041/645 792, vida.lesnik@vf.uni-lj.si.

**Ljubljana, Inštitut za patologijo, divjad, ribe in čebele**, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana: dr. Lucija Žvokelj, dr. vet. med., 01/477 93 71, 041/650 158, lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si, Barbara Hočevar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/706 449, barbara.hocevar@vf.uni-lj.si, Rene Rus, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/466 215, rene.rus@vf.uni-lj.si, in Monika Kozar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 040/252 781, monika.kozar@vf.uni-lj.si.

**Enota Celje**, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje: Alenka Juric, dr. vet. med., 03/428 16 35, 041/900 005, alenka.juric@vf.uni-lj.si.

**Enota Novo mesto**, Šmarješka cesta 2, 8000 Novo mesto: Anita Vraničar Novak, dr. vet. med., 07/332 51 17, 041/649 495, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si.

**Enota Nova Gorica (pisarna Koper)**, Ulica 15. maja 17, 6000 Koper: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., 05/936 67 70, 041/645 763, suzana.skerbis@vf.uni-lj.si.

**Enota Nova Gorica**, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., 05/338 37 00, 041/740 805, ivo.planinc@vf.uni-lj.si.

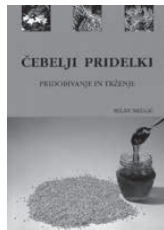
**Enota Kranj**, Kranjska cesta 16, 4202 Naklo: mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., 04/277 06 20, 041/645 769, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si.

## Poletna akcijska ponudba

Na Čebelarški zvezi Slovenije imamo v **akcijski** ponudbi naslednje artikle. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: [ines.zunic@czs.si](mailto:ines.zunic@czs.si). **Pri nakupu trgovskega blaga imajo člani ČZS 10 % popusta.**



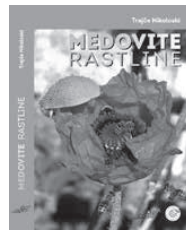
Knjiga *Biologija in nadzorovanje parjenja pri medonosni čebeli*:  
38,00 EUR – 10 % = **34,20 EUR**



Knjiga *Čebelji pridelki: pridobivanje in trženje*:  
6,26 EUR – 10 % = **5,63 EUR**



Knjižica *Značilnosti slovenskega medu*:  
2,70 EUR – 10 % = **2,43 EUR**



Knjiga *Medovite rastline*:  
24,99 EUR – 10 % = **22,50 EUR**



Čebelarški priručnik za začetnike:  
5,00 EUR – 10 % = **4,50 EUR**

## Aluminijast bidon za vodo

Na ČZS imamo v ponudbi aluminijaste bidone, potiskane z logotipom ČZS, za vodo ali vaš najljubši napitek. Bidon v zeleni ali modri barvi drži 750 ml.

Cena bidona je 10,00 EUR + ptt. Vsi člani ČZS imajo pri nakupu 10 % popusta.

Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: [ines.zunic@czs.si](mailto:ines.zunic@czs.si)

Tajništvo ČZS



## Čebelarška zveza Slovenije nadgrajuje člansko izkaznico ugodnosti

Vsi člani Čebelarške zveze Slovenije boste s člansko izkaznico v prihodnje deležni še več ugodnosti pri raznih ponudnikih blaga in storitev.

### Ugodnosti za člane omogočajo:

- Anton Ciglič, s. p.,
- Apartmaji Isabella Kustići (otok Pag),
- Apartmaji Stanka Komparak (otok Korčula),
- Api Kon-takt, d. o. o.,
- BeeConn tehtnice,
- Belokranjski hram, d. o. o.,
- Camp Omišalj (otok Krk),
- Camp Straško (otok Pag),
- Čebelarški center Maribor, Jana Pušnik Pokrivač, s. p.,
- Čebelarstvo Pislak Bali,
- Čebelarstvo Vogrinčič,
- Čebelji raj Noč,
- Kmetijska zadruga Šaleška dolina, z. o. o.,
- Eldema elektronika, Srečko Lavrič, s. p.,
- Kipgo, d. o. o.,



- Kokos Agency, d. o. o.,
- Liburnia Riviera Hotels (Opatija),
- Majskaj, d. o. o.,
- Marjan Dolinšek, s.p.,
- Medium, d. o. o.,
- Muzeji radovljiške občine,
- Peter Potočnik, s. p.,
- PC Doktor, Luka Dobovičnik, s. p.,
- Prva osebna zavarovalnica, d. d.,
- Sabina Pirš, s. p., Gostišče pri čebelici,
- Slovenia Eco Resort,
- Šport hotel Pokljuka,
- Štefan Šemen, s. p.,
- Terme Snovik,
- Trajnice Golob Klančič,
- Turistično čebelarstvo Pavlovič,
- cenejša samoplačniška usposabljanja ČZS in 10-% popust na trgovsko blago.

Vsi ponudniki blaga in storitev so objavljeni na naši spletni strani, kjer je opisana tudi oblika ugodnosti: [www.czs.si/content/X9](http://www.czs.si/content/X9). V Slovenskem čebelarju bomo mesečno dopolnjevali seznam ponudnikov storitev ugodnosti.



# Nagradna čebelarska križanka BeeScales

<p><b>ČEBELJI KORIDOR ZA PREPREČEVANJE ČEBELJEGA ROPA</b></p> <p>5 kosov: 29,80 €</p> <p>Naročila: 031 536 229 ali <a href="http://www.cebelykoridor.si">www.cebelykoridor.si</a></p>			AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	DRŽALO, ROČAJ	TEK PRI JEDI	ZACHARY TAYLOR	LISAST KONJ	NA ZID ENAKOMERNO NANESENA MALTA	PEKOČA ZAČIMBA	NINA STRNAD	TV VODITELJICA ŠIRCA ROŠ	SKUPEK NAPRAV V ENO CELOTO	ČEŠKI PROIZVAJALEC VOZIL
POTOVANJE POSEBNE SKUPINE LJUDI Z RAZISKOVALNIM NAMENOM			DELJENJE, RAZDELJEVANJE	KRAJ PRI HRASTNIKU JULIA ROBERTS			KURIR UTRDBA V TEKSASU			NIZEK ŽENSKI GLAS ČER			4
ODVZEMANJE, ODVZEM						VOJAŠKI STRATEG					OLIVER REED SEČ		
ODLOČILEN ŠPORTNI DVOBOJ		7				ILOVICA IRSKA REPUBLIKANSKA ARMADA		ROCK PEVEC (BILLY)	LEČA PROSTOR ZA HRAMBO VIN		12		
PETER LOVŠIN			IZBRANA DRUŽBA NIZOZEM. UPORNIK				LESENA TRSKA STAROGR. FILOZOFSKA ŠOLA	5				ITALIJAN. PROFESIONALNI KOLESAR (VINCENZO)	TENORIST BOCELLI
NAŠ JEZIKO-SLOVEC (JAKOB)						SLADEK SOK RASTLIN DRAČ, ŠČAVJE							
ATA, OČE					GORSKI DNEVNI METULJ OTOK JUŽ. OD KRKA					KRAJ PRI ZADRU JAZZ PIANIST KING COLE			
GLAVNI SULTANOV SVETOVALEC					LITER NAŠA NAJDALJŠA REKA		MAGNAT MUSK LADJA ZA PREVOZ NAFTE				BOB DYLAN MAKAO		
ALEŠ VALIČ			NOSILEC ZVOKA PRVI NASTOP, DEBI						KOČA V PLANICI 25. IN 6. ČRKA				
POMOČ: ELON EOLIT GEZ RIGLER	VODA, KI NASTANE PRI TALJENJU SNEGA	OSKRBA KUPCA Z BLAGOM MATIČNA CELICA					KRAJ PRI PTUJU POKLICNI SODELAVEC ČASOPISA						
PRAVEC, KURZ					MANJŠI VENEČ ROWAN ATKINSON			6		AMERIŠKA OBVEŠČEV. SLUŽBA BESEDNA VRSTA			
PAŠNA ČEBELA		8			2		NEKDANJI TURŠKI BOGATAŠ MREŽASTA TKANINA					CVETNI PRAH	GOSTA MESNA JUHA
INSTRUMENTALNA SKLADBA ZA VAJO					ŽENA PO SMRTI SVOJEGA MOŽA ESTONEC KAMEN KOT ORODJE PRALJUDI					MANJŠI VOLKS-WAGEN CELICA			
KULTURNE RASTLINE S KLASI					VERNA ŽENSKA TROPСКА KAČA, BOA							ELZA BUDAU VZDEVEK BALONARJA ŠORNA	
NIKOLAJ ČERKASOV			OJE STAR SLOVAN				PODTALNO DELOVANJE IT. PISEC (UMBERTO, IME ROŽE)						
HRVAŠKO NAFTNO PODJETJE				V DOLINO ODPRTA RAVAN JEREMY IRONS	3				DIŠEČ SREDO-ZEMSKI GRM, LORBER	9			
TANKA LEDENA OBLOGA NA DREVJU, ŽLED					10				ITALIJAN. FILMSKA IGRALKA VALLI				
SNOV, KI POVEČA UČINKOVITOST ENCIMOV													



**CEBELJIKORIDOR.SI**

## Nagradno geslo:

1	2	3	4	5	6	7	8	7	9	10	7	11	12	2	3	1	12
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	---	----	----	---	---	---	----

**Nagrada:** dva paketa čebeljih koridorjev za preprečevanje čebeljega roja v vrednosti 59,60 EUR, Vermis d.o.o., [www.cebelykoridor.si](http://www.cebelykoridor.si), e-naslov: [info@cebelykoridor.si](mailto:info@cebelykoridor.si), tel.: 031/536 229. **Geslo nagradne križanke za žreb zmagovalca pošljite skupaj s svojimi osebnimi podatki do 10. junija 2022 na e-naslov: [info@czs.si](mailto:info@czs.si).** Rešitev križanke BeeScales v SČ 6/2022: G4 omrežje, izžrebanka: Marija Nose. Rešitev križanke [www.najmedi.si](http://www.najmedi.si) v SČ 6/2022: že medi medi, izžrebanc: Radivoj Urošević.



# Slovenski ČEBELAR

letnik CXXIV • 7-8/2022



Razpis za  
sofinanciranje  
čebelarске opreme  
odprt še do konca  
julija

- Priprava čebel na zimo
- Napotki za zdravljenje čebel
- Več cvetočih njiv za čebele



## ApiLifeVar

4 AKTIVNE UČINKOVINE proti varozi



Primerno za ekološko čebelarjenje

Chemicals Laif

- Visoka učinkovitost (višja od 90 - 95 %).
- Ni rezistence.
- Enostavna & varna uporaba.
- Podprto za več kot 15 let izkušenj.
- Odobreno za ekološko čebelarstvo.
- Odmerek prilagodljiv glede na stopnjo okuženosti z varozo, temperaturo in tip panja.



## Apifor

natopina za ločaji družine

Tekočna mravljična kislina 60 %

**IDEALNA KONCENTRACIJA ZA MAKSIMALNO UČINKOVITOST**

**Novo na našem tržišču – vprašajte pri svojem veterinarju!**

Obdobje tretiranja: • Pomlad - poletje • Jesen • Pri zunanji temperaturi 10 - 30 °C

Zdravilo brez recepta. Pred uporabo natančno preberite navodilo! O tveganjih in neželenih učinkih se posvetujte z veterinarjem ali s farmacevtom.



Primerno za ekološko čebelarjenje



080 13 15

VETCONSULT PHARMA d.o.o.

© 02/14/17/18/19/20/21



- Odlična toleranca.
- Odmerjanje prilagodljivo prostornini panja.
- Konstantno, podaljšano izhlapevanje manjše količine z uporabo primerne evaporatorja.
- Uporaba ob prisotnosti zalege.
- Organski proizvod.



### INHALACIJA IZ PANJA

Z inhalacijskimi seti API-AEROSOL I, API-AEROSOL II in API-AEROSOL Plus lahko izvajate aerosolno apiterapijo iz panja. Izbirate lahko med seti z naravnim vlekcom in seti s prisilnim vlekcom.

Medikoel d.o.o., Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica, T: 04 537 85 10, M: 041 618 775, info@medikoel.com, www.medikoel.com, www.s-mediko.com



### POLNENJE MEDU V VREČKE

Za vas napolnimo med v priročno pakiranje, v 8 gramske vrečke. Naj bo vaš med, v praktični embalaži, prisoten povsod, tako v gostinskih lokalih, kot v vsakem pohodniškem nahrbtniku.

### PROPO STEAM - UPARJALNIK PROPOLISA

Apiterapevtski aparat Propo Steam nam s segrevanjem naravnega propolisa omogoča izvajanje inhalacijske terapije. S priloženim priborom uporabnik sam ali s pomočjo apiterapevta izvaja inhalacije, ki koristijo pri težavah dihalnega sistema. Propo Steam pa je primeren tudi za čiščenje lebdečih delcev, mikrobov in organskih topil iz zraka. Prostor prijetno odišavi z vonjem propolisa.



## ČEBELARSTVO DEBEVEC



**APIS MED**

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16

tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

**Delovni čas:**  
ob delavnikih 9.00–12.00  
14.00–16.00

V mesecih april, maj, junij  
ob sobotah odprto od 9.00 do 12.00.

info@apis-med.si  
www.apis-med.si



PITALNIK ZA PLASTENKO



KAKOVOSTNI AŽ-SATNIKI  
CENA 1,20 EUR  
LASTNA PROIZVODNJA  
ZBITI, LEPLJENI, VRTANI



PREDELAVA VOSKA V SATNICE  
SAMO 1,80 EUR/KG



PRAŠILČEK AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI



ČEBELJE POGAČE



DVOJNO CEDILO ZA MED



KAKOVOSTNA RSF-TOČILA IN POSODA



PLASTIČNA POSODA 25 KG



PITALNIK 5 l ZA AŽ-PANJE

- Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov).
- Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,80 EUR/kg.
- Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosek (30 min nad 125 °C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoče (do 90 %) s posebnim postopkom posedanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosek.

**PANJI SO IZDELANI NATANČNO IN KAKOVOSTNO**





## Spoštovane čebelarke, spoštovani čebelarji!

Prihajam iz majhne vasi Šalovci, ki leži na skrajnem vzhodu Slovenije. Težko bi našli človeka, ki mu njegov rojstni kraj ne bi bil pri srcu, vendar pa je zame ta nekaj posebnega tudi zaradi tega, ker je na Goričkem doma tudi slovensko kmetijstvo. Zato je bilo kar nekako logično, da me bo želja po znanju popeljala v tej smeri. Po zaključeni osnovni šoli v Šalovcih sem svoje izobraževanje nadaljevala na srednji kmetijski šoli v Rakičanu, nato pa me je pot zanesla v Ljubljano, kjer sem diplomirala na Biotehniški fakulteti, in sicer na oddelku za zootehniko. Želja po znanju je bila očitno kar močna, kajti kmalu zatem sem se odločila še za študij prava, ki sem ga uspešno zaključila z diplomom s Pravne fakultete v Mariboru.

Najzgodnejše delovne izkušnje sem si nabirala kot tehnolog v mešalnici krmil, kasneje pa me je pot vodila od kmetijske inšpektorice, učiteljice strokovnega predmeta živinoreje, vodje oddelka za kmetijstvo in gospodarstvo na UE Murska Sobota, vse do mesta direktorice Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov RS z dvema mandatoma in ne nazadnje do mesta višje svetovalke za področje okolja in prostora na UE Murska Sobota. Z raznolikimi vlogami in strokovnimi funkcijami, ki sem jih doslej opravljala, sem si tako v zasebnem kot tudi javnem sektorju pridobila kritične izkušnje s področja kmetijstva in gozdarstva.

Kot domačinka s slovenskega kmetijskega zaledja, ki je večino kariere posvetila kmetijstvu in pridelavi hrane, imam precej dober vpogled v vsakdan slovenskega kmeta in tudi položaj, ki ga ta poklic uživa v slovenski družbi. Zato si bom tudi v vlogi ministrice prizadevala za krepitev podeželja ter dvig ugleda kmetom in kmetijstvu. Vendar se dobro zavedam, da vse ni v ugledu, ampak tudi v zagnanem in trdem delu, trudu in ustreznem zaslužku. Zavedam se, da je izzivov, ki jih pred kmetijstvo in z njim povezanim podeželjem postavljajo aktualne geopolitične in gospodarske razmere, vedno več. Prav zato bo moje izhodišče za vodenje resorja priprava nacionalnega programa oskrbe s hrano, zgoditi pa se mora tudi generacijski preboj, kajti povprečna starost nosilcev kmetijskih gospodarstev je 62 let. Prizadevala si bom povečati samooskrbo s hrano znanega porekla ter povečati njeno prodajo neposredno na kmetijah. Med prioritete med drugim sodijo tudi trajno varovana kmetijska zemljišča ter ohranjanje obsega površin za kmetovanje.

Treba je vedeti, da smo v Sloveniji od 1991 do 2021 na račun zaraščanja obdelovalne zemlje izgubili 80.281 hektarjev kmetijskih zemljišč.

Seveda našega kmetijstva in podeželja ne bomo mogli potisniti v naslednjo razvojno fazo razvoja, če se ne bomo resno posvetili ekološkemu oziroma trajnemu vidiku kmetovanja. Ne nazadnje je to tudi ena izmed prioritet nove skupne kmetijske politike. Zato bo potrebno preoblikovati obstoječe načine pridelave, zlasti v smeri zmanjševanja izpustov toplogrednih plinov, uporabe mineralnih gnojil ter spodbujanja ekološkega kmetovanja. Kmetijstvo se mora prilagoditi podnebnim spremembam z naložbami v rastlinjake, namakalne in oroševalne sisteme. Naši gozdovi so naše naravno bogastvo, naše javno dobro in prepričana sem, da mora tako tudi ostati. Nedavna epidemije je pokazala, kako pomembno je, da ti ostanejo dostopni in odprti za vse, gibanje po njih pa prosto. Imajo namreč svojo terapevtsko funkcijo, a objestneže, ki delajo škodo v njih, je treba ustrezno sankcionirati. Stremela bom k temu, da se delež državnih gozdov poveča in vzpostavi nadzor nad prometom z lesom v Sloveniji.

Ne nazadnje pa bi rada nekaj besed posvetila tudi čebelarstvu in čebelarjem. Glede na to, da je Slovenija pobudnica praznika čebel in čebelarjev t.j. svetovnega dne čebel, preko katerega poskušamo ozaveščati svetovno javnost o pomenu čebel in oprasovalcev, je jasno, zakaj je ta panoga pri nas razvita do te mere, da smo vzor ostalim državam. Vseeno pa menim, da je na tem področju mogoče storiti še marsikaj, kajti pomemben vidik sodobnega in ekološkega kmetovanja je vsekakor čebelarstvo. V tem oziru je potrebno zlasti kmete, pa tudi širšo javnost, še naprej ozaveščati in spodbujati k izdatnejši setvi medovitih rastlin.

Zaščita čebel in divjih oprasovalcev je namreč za pridelavo hrane nujna, zato je potrebno dodatno omejiti uporabo fitofarmaceutskih sredstev v kmetijstvu. To lahko dosežemo z intervencijami iz kmetijske politike za čebelarski sektor. Po moji oceni je področje čebelarstva v zadnjem času doseglo velik napredek. Kar je sicer dober porok za svetlo prihodnost, a brez mladih, ki bodo z žarom in strastjo vstopali v svet čebelarjenja in kombinirali sodobne prijeme s tradicijo, ne bomo zmogli prihodnjih pomembnih korakov.

Irena Šinko, ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

## KAZALO

### UVODNIK

Irena Šinko ..... 193

OBVESTILA ČZS ..... 195

### IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Vlado Auguštin: Priprava čebel na zimo ..... 196

Mitja Zupančič: Več cvetočih njivskih površin za pašo opravevalcev  
in izboljšanje rodovitnosti tal ..... 199

Veterinarska fakulteta: Strokovno navodilo za izvajanje ukrepov  
za preprečevanje varoze pri čebeljih družinah za leto 2022 ..... 202

Aljaž Debelak: Laboratorijska analiza čebeljih pridelkov ..... 205

Tina Žerovnik: Cene medu in čebeljih pridelkov – izziv za vsakega čebelarja ..... 207

### ČBELA V SLOVENSKI BESEDI

Ljudmila Bokal: O čebelnjaku ..... 209

### DELO ČEBELARJA

Gorazd Trušnovc: Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu ..... 210

OBVESTILA ČZS ..... 212

V SPOMIN ..... 220

OGLASI ..... 221

## INDEX

### EDITORIAL

Irena Šinko ..... 193

ANNOUNCEMENTS BY THE BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA  
FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK ..... 195

Vlado Auguštin: Preparing the Bees for Winter ..... 196

Mitja Zupančič: More Flowering Arable Land for Pollinators ..... 199

Veterinary Faculty: Expert Instruction for the Implementation  
of Measures to Prevent Varroasis in the Bee Families in 2022 ..... 202

Aljaž Debelak: Laboratory Analysis of Bee Products ..... 205

Tina Žerovnik: Prices of Honey and Bee Products – A Challenge  
for Every Beekeeper ..... 207

### THE BEE IN THE SLOVENIAN LITERATURE

Ljudmila Bokal: On Beehouses ..... 209

### BEEKEEPER'S WORK

Gorazd Trušnovc: Beekeeper's Tasks in July and August ..... 210

ANNOUNCEMENTS BY THE BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA ..... 212

IN MEMORIAM ..... 220

ADS ..... 221

### PODATKI ZA STIK ČEBELARSKA ZVEZA SLOVENIJE

**Predsednik ČZS:** Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si

**Vodja služb ČZS:** Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si

**Priznana rejska organizacija:** Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si

**Opazovalno-napovedovalna služba:** Aleš Bozovičar, opazovalec in napovedovalec čebeljih

paš: 01/729 61 31, 041/644 217, ales.bozovicar@czs.si,

avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20,

https://ecelebar.czs.si/User/Login?returnUrl=/

**Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:**

Vlado Auguštin: 01/729 61 12, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si

Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si

**Svetovalci specialisti za ekonomiko:**

Tina Žerovnik: 01/729 61 04, 040/436 513, tina.zerovnik@czs.si

Petra Bračko: 01/729 61 04, 040/436 518, petra.bracko@czs.si

**Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane:**

Ana Janžekovič: 01/729 61 33, 040/436 514, ana.janzekovic@czs.si

Aljaž Debelak: 01/729 61 29, 040/436 519, aljaz.debelak@czs.si

Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si

**Svetovalac za izobraževanje in usposabljanje:**

Marko Borko: 01/729 61 11, 051/637 204, marko.borko@czs.si

Glasilo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstvo zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

### Uredništvo:

01/729 61 14, 030/604 660, tadej.pavkovic@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

### Uredniški odbor:

Tadej Pavkovič, Marko Borko, Brane Borštnik, Vladimir Fajdiga, Janez Gregori, Mira Jenko Rogelj, Andreja Kandolf Borovšak, Anton Žakelj, Simon Colob, Urška Intihar

### Urednik:

Tadej Pavkovič

### Lektorica:

Mojca Pipan

### Oddaja prispevkov:

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarstvom terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva.

Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

### Reklamni oglasi in osmrtnice:

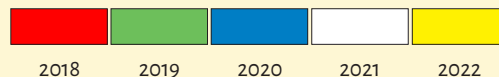
Cela stran: 1044 € (zunanja stran ovitka), 816 € (notranjost, živi rob), 594 € (notranjost), pol strani: 522 € (zunanja stran ovitka), 414 € (notranjost živi rob), 300 € (notranjost), tretjina strani: 198 €, četrtina strani: 144 €, petina strani: 102 €, desetina strani: 42 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 60 €, tretjina, četrtina, petina, desetina 48 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2,4 €, 11 ali več popravkov 6 €. Popust pri ceni za 4– do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7– do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,3 €. Splošni oglasi po 0,3 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Vse cene so brez DDV. Politika oglaševanja ter cenik oglasov in osmrtnic v glasilu Slovenski čebelar z dne: 11. novembra 2019 je objavljena na spletni strani ČZS.

**Priprava za tisk in tisk:** Para, d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7.760. Tiskano: 24. 6. 2022.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

**Fotografija na naslovnici:** Četrto mesto na mednarodnem natečaju čebelarstvo fotografije Čebelarstvo zveza Slovenije 2022. Foto: Milan Motyka, Češka republika.

### Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic



**Uredništvo:** Tadej Pavkovič, urednik: 01/729 61 14, 030/604 660, tadej.pavkovic@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

**Tajništvo:** 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si

**Čebelarstvo knjižnica Janeza Goličnika** (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 15. in 18. uro): 01/729 61 11, cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

**Ohranimo čebele:** www.oхранimo-cebele.si

**Sklad za ohranitev kranjske čebele:** www.czs.si/sklad.php

**Spletna trgovina ČZS:** www.czs.si/eshop/index.php

**Uradne ure JSSČ:** Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarstvem centru Slovenije): ponedeljek od 10.00 do 14.00, četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarstvem razvojno-izobraževalnem centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijsko gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.

Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarstvem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.



# Naslovitev odprtih zadev s področja čebelarstva

Objavljamo dopis z idejami za razvoj čebelarstva, ki smo ga 2. junija poslali poslanskim skupinam:

Spoštovani,

Čebelarstva zveza Slovenije se skupaj z našo državo zaveda pomena čebelarstva in trajnostnega razvoja, kar je tudi že pokazala, treba pa je v ta področja tudi nadalje vlagati. Ker vedno stremimo k razvoju in se trudimo ohranjati našo kranjsko čebelo in čebelarstvo na visoki ravni, imamo v zvezi s tem številne predloge, ki jih brez podpore javnosti in politike ne moremo uresničiti.

V nadaljevanju vam posredujemo odprte zadeve s področja čebelarstva, o katerih bi želeli spregovoriti na sestanku z vami:

- Sistemsko podporo bi bilo dobro nameniti vsem čebelarjem za oprraševanje rastlin – korist opráševanja, ki ga opravijo čebele v Sloveniji, znaša 110 milijonov evrov, brez ocene dodatnih koristi za ohranjanje biotske raznovrstnosti. Predlagamo, da se 2 % teh sredstev namenita čebelarjem za vzdrževanje čebel! Letno bi to znašalo deset evrov na čebeljo družino, ki bi jih bil deležen sleherni čebelar!
- Sredstva za delovanje programa javne svetovalne službe v čebelarstvu naj se dvignejo na višino, kot je bila dogovorjena ob ustanovitvi, povišano za stopnjo inflacije. Sredstva so bila znižana v času finančne krize in nato nikoli zvišana na prvotni znesek.
- Vsi skupaj moramo z vsemi možnimi ukrepi podpreti zaščito in vzrejo čiste kranjske čebele ter narediti vse, da bodo v Sloveniji delovala vsaj štiri rodovniška vzrejališča čebeljih matic.
- Sistemsko je treba urediti povračilo škod v čebelarstvu – treba je narediti zavarovalniški paket, ki pokriva izgube v primeru škod in ga sofinancira država, podobno kot to velja v drugih kmetijskih panogah.
- Zakonsko je treba urediti, da je za čebelarjenje potrebno dokazljivo znanje iz čebelarstva.
- Sprejeti je treba zakon, ki bo v Sloveniji dovoljeval na javnih površinah saditi izključno avtohtone rastline – vsaj 70 % medovitih.
- Iz podnebnega sklada je treba zagotoviti sredstva, da se vsako leto zadnjo soboto v marcu posadi 200.000 medovitih rastlin – država zagotovi brezplačne sadike, čebelarji in druga javnost pa te brezplačno posadijo!
- Dan slovenske hrane naj se spremeni v teden slovenske hrane in en dan v letu naj se v osnovnih šolah izvede obvezen dan dejavnosti na temo slovenskega kmetijstva, čebelarstva in na temo pridelave hrane! Čas je, da postane poklic »KMET« cenjen in spoštovan.
- 20. maj naj postane državni praznik.
- Zagotoviti je treba podporo dr. Petru Kozmusu pri kandidaturi za podpredsednika Apimondie.
- Podpora naj bo namenjena mednarodnemu tekmovanju mladih čebelarjev 2023 v Sloveniji, kjer se pričakuje udeležba iz približno 50 držav.
- Projekt Apicenter dr. Terč Maribor naj se uvrsti med prednostne projekte v interesu države in zagotovijo naj se sredstev v okviru programa za okrevanje in razvoj turizma.

Veselimo se srečanja z vami in vas lepo pozdravljamo.

Boštjan Noč, predsednik ČZS



www.czs.si



# Priprava čebel na zimo

Vlado Auguštin

svetovalec za tehnologijo čebelarjenja JSSČ  
vlado.augustin@czs.si

Čebele zaradi svojega naravnega nagona zgodaj zaslutijo bližajočo se zimo. Hkrati z usihajočo pašo matica že julija zmanjša zaleganje, čebele pa avgusta preženejo trote, da jim ne odžirajo hrane, s katero je treba varčevati za dolgotrajno zimo. Obseg celotnega čebeljega gnezda se skrči na tisti del panja, v katerem nameravajo čebele prebiti zimske mesece. Vse špranje in reže v stenah panja čebele skrbno zadelajo s smolo ali zadelavino, da ni prepaha.

Pred začetkom priprave čebelje družine na zimo je treba vedeti, kakšno je stanje v družini. To ugotovimo s podrobnim pregledom, ki ga opravimo konec julija ali morda v začetku avgusta. Točen začetek del moramo določiti čebelarji sami, odvisen pa je od paše v okolici, saj se čebele same nagonsko pripravljajo na zimo, ko usahne zadnja paša.

## Vzreja zimskih čebel

Poglavitna naloga čebelarjev v tem obdobju je kakovostno vzrediti čim večje število zimskih čebel. Te so genetsko oblikovane tako, da živijo dlje, saj zelo malo delajo, zaradi tega pa porabijo petkrat manj hrane kot čebele drugih generacij. Ker svoje življenjske energije ne uporabljajo za hranjenje zalege ter za prinašanje vode, nektarja in cvetnega prahu, ostanejo fiziološko mlade. V primerjavi s čebelami drugih generacij njihov organizem vsebuje manj vode ter več beljakovin in suhih snovi. Te hranljive snovi izločijo iz svojega organizma spomladi, ko ob vzreji prve zalege v naravi primanjkuje



Prešibke čebelje družine ne zdržijo hude ali dolgotrajne zime.

cvetnega prahu. Temeljna in poglavitna naloga vsakega čebelarja je zato ohraniti zdravje, življenjsko in delovno sposobnost zimskih čebel. Kako nam bo to uspelo, je odvisno od našega čebelarskega znanja in marljivosti. Če zamudimo pravočasno pripravo čebeljih družin za zimo, bomo obremenili zimske čebele, zato bodo te izčrpane že ob zazimitvi, takšne pa ne bodo mogle optimalno sodelovati pri zgodnjespomladanskem razvoju čebelje družine.

Da bi bili čebelarji pri tej nalogi čim uspešnejši, moramo ob julijskem točenju medu v panju pustiti vsaj nekaj kilogramov medenih zalog, takoj po točenju čebele v čim večji meri očistiti varoj ter jih tako ohraniti pri dobrem zdravju in v

najboljši možni fizični kondiciji. Ob morebitni avgustovski suši in brezpašni dobi pa je treba čebelje družine dražilno krmiti in tako ustvariti razmere za neprekinjeno zaleganje matice.

## Moč čebelje družine in prezimovanje

Stanje čebeljih družin v čebelnjaku je v tem obdobju ponavadi različno: v njem so lahko roji, izrojenci, narejenci in tudi družine, ki smo jim dodali novo matico. Čebelarji moramo ugotoviti, koliko čebeljih družin in katere bomo prezimili. Preveliko število ni priporočljivo, bolje je prezimiti manj družin, a tiste dobre, kajti vsaka čebelja družina ni primerna za prezimovanje.





Foto: arhiv ČZS

*Čebelarji moramo ugotoviti koliko čebeljih družin in katere bomo prezimili.*

Prešibka družina ne zdrži hude ali dolgotrajne zime. Zaradi tega moramo ob pregledu ugotoviti: (1) moč in zdravstveno stanje čebelje družine, (2) kakovost matice in satja ter (3) količino in kakovost hrane.

Pri pripravi čebeljih družin na prezimovanje je zelo pomembno število čebel v vsakem panju. Idealno bi bilo, če bi jih zazimili s približno 25.000 čebelami, vendar je to v naših razmerah zelo težko doseči. Pri nas ponavadi zazimimo družine s približno 15.000 čebelami, večkrat pa tudi družine z manjšim številom čebel. Čebelarji lahko številčno stanje oziroma moč družine ocenimo ob pregledu konec avgusta. Če je tedaj v panju 7–8 polnih ulic čebel in 5–6 polnih satov zalege, to pomeni, da bo pozimi v panju

približno 15.000 čebel. Pogosto pa v čebelnjaku najdemo družine, v katerih je v tem obdobju 4–5 ulic čebel in 2–3 sati zalege. Takšna čebelja družina žal nima nikakršnih možnosti za prezimitev, zato jo je najbolje pridružiti kakšni močnejši družini. Samo tako namreč lahko pričakujemo dobro prezimitev in soliden spomladanski razvoj.

### Vloga čebelje matice

Kakovostna matica je pogoj za dobro stanje v čebelji družini, tako med prezimovanjem in spomladanskim razvojem kot tudi na paši. Kadar pregledujemo družine, ni nujno, da vedno poiščemo matico. Njeno kakovost presojamo zlasti po zalegi, po

številčnosti čebel, po letnem donosu, mirnosti čebel in po zapiskih, napravljenih med čebelarstvo sezono. Najbolje je, če zazimimo družine z enoletnimi maticami, ki so se izkazale kot dobre. Če puščamo v panjih dveletne matice, ki smo jih izrabljali na najrazličnejših pašah, je zelo tvegano, kaj bo z njimi tretje leto, tako glede njihove telesne moči kot tudi glede zaloge semena.

Če je matica nekakovostna, je zdaj, ob koncu nabiralne sezone, pravi čas za njeno zamenjavo. Mlada matica bo jeseni dlje časa zalegala, svojo pravo moč pa bo pokazala prihodnjo čebelarstvo sezono.

### Ravnanje s sati

Med pregledom je treba določiti starost in kakovost satja v panju. Zelo temne in skažene sate odstranimo in jih nadomestimo z boljšimi bodisi iz medišča bodisi iz zaloge. Dodamo jih k robu gnezda, ob stene, nikakor pa ne v sredino, da ne razdvojimo zalege. Ta mora vedno ostati skupaj, v svojem stalnem naravnem redu. Jedro ali težišče gnezda je navadno bolj v sredini. Nikakor ne pustimo v sredini gnezda deviškega satja, ker ga čebele ne bodo zasedle, tako da bo čebelja gruča ostala razdeljena. Staro satje, v katerem je med, premaknemo do stene panjev, kjer bo počakalo do pomladi, ko ga bomo v obdobju cvetenja sadnega drevja kot prvega zamenjali.

### Pomen cvetnega prahu

Ker je pomanjkanje cvetnega prahu v poletnih mesecih poglavitni vzrok manjše moči in slabega razvoja družin naslednjo pomlad, moramo zagotoviti, da imajo čebele poleg zadostnih medenih zalog vsaj tri sate cvetnega prahu. Kolikor je to mogoče, naj bo cvetni prah enakomerno porazdeljen po vseh panjih, tako da nobeden ne bo brez njega. Čebelarji, ki imajo čebelnjake v okolici kostanjevih gozdov, imajo veliko prednost pred



čebelarji, ki te paše nimajo na voljo. Na kostonjevi paši čebele naberejo veliko cvetnega prahu, ki je poglavitni pogoj za dobro prezimovanje in za spomladanski razvoj čebeljih družin. Ne zaradi hudih zim, temveč zaradi pomanjkanja hrane, še posebej zaradi pomanjkanja cvetnega prahu med vročimi sušnimi poletji, pozimi propade veliko čebeljih družin. Čebele se brez cvetnega prahu fiziološko hitreje starajo, njihova življenjska doba je krajša, manj so odporne proti boleznim in slabše prenašajo nizke temperature. Prav zaradi tega bi morala biti naloga vsakega čebelarja, da s sajenjem medovitih rastlin čebelam zagotovi pelodno pašo tudi v teh kritičnih mesecih.

### Zdravstveno stanje čebeljih družin

Pri pregledu čebeljih družin za prezimovanje moramo ugotoviti tudi njihovo zdravstveno stanje. Če posumimo na kakršnokoli spremembo v čebelji zalegi, pokličimo terenskega svetovalca, s katerim bomo skupaj razčistili dilemo in ob sumu hude gnilobe čebelje zalege poklicali veterinarja za zdravstveno varstvo čebel. V poznem poletju se prepleteta vrhunca populacijske dinamike čebel in števila varoj v čebelji družini. Naloga čebelarjev je, da že od aprila z apitehničnimi ukrepi manjšamo število varoj, usodni udarec pa jim zadamo po zadnjem točenju. Če tedenski naravni odpad varoj avgusta spet preseže število tri, zatiranje ponovimo.

### Krmljenje za zimo

V tem obdobju moramo čebele tudi krmiti za zimo. Kdaj začeti krmljenje, nam bo pokazala tehtnica. Ta ne sme kazati manjšanja donosov, če pa se to vendarle dogaja, moramo tako družino intenzivneje krmiti. Čebelam dodajamo sladkorno



Če so razmere dalj časa neugodne je treba čebele krmiti, tudi v mesecih, ko smo bili običajno že navajeni točiti.




Ob pomanjkanju hrane je krmljenje nujno.

raztopino, ki jo naredimo tako, da tri dele sladkorja raztopimo v dveh delih vode. Raztopino pripravimo vsaj dan pred krmljenjem, saj se sladkor povsem raztopi le ob večkratnem mešanju. Zelo pomembno je, da družine krmimo proti večeru ali ob mraku in da krmimo vse čebelje družine hkrati. Ob krmljenju čebelji družini dodamo največ po dva litra sladkorne raztopine, saj večjih količin čebelje žleze ne bi mogle prenesti. Postopek ponovimo petkrat do šestkrat. Kolikšno količino zimske zaloge naj bi imela čebelja družina, je odvisno od velikosti panja in načina prezimovanja. Zaloga hrane mora zadostovati do konca marca prihodnjega leta. Presežek zaloge bomo prihodnje leto uporabili za

izdelavo narejencev ali pa jo bomo dali družini, v kateri je primanjkuje. Tako naj bi bilo v AŽ-panju 12–15 kg, v LR-panju pa 20–25 kg zimske zaloge.

### Preprečevanje ropanja

Naslednji pregled in vsa potrebna čebelarska opravila skušamo izvesti ob hladnem ali deževnem vremenu. Nevarnost ropanja je namreč tolikšna, da je bolje, če panjev ne odpiramo. Žrela morajo biti ves čas priprta vsaj na polovico, v kočljivih primerih pa še več. Le tako bomo z dobro pripravljenimi čebeljimi družinami dočakali najpomembnejše opravilo pri čebelah – zimsko zatiranje varoj. 



# Več cvetočih njivskih površin za pašo opraševalcev in izboljšanje rodovitnosti tal

**Mitja Zupančič, univ. dipl. inž. zoot.**

svetovalec specialist II, za področje ekološkega kmetovanja KGZS, Zavod CE  
mitja.zupancic@ce.kgzs.si

K izboljšanju pašnih virov za opráševalce lahko prispevamo z različnimi ukrepi. Med ukrepe s srednje- in dolgoročnim vplivom sodijo: sajenje medovitih drevesnih vrst in grmovnic, usmeritve v gozdarstvu ter zasaditev nabrežin in parkov. Za hitrejše izboljšanje stanja lahko sadimo rastlinske vrste, ki cvetijo že v letu sajenja/sejanja, ali v krajšem obdobju po sajenju/sejanju kasneje kosimo dvo- in trikosne travnike, zelenice ter parke.

Medovite rastline lahko sejemo na njivske površine, ki po spravilu zgodnjih glavnih posevkov ostanejo velikokrat prazne in prepuščene obraščanju s plevelnimi rastlinskimi vrstami. Slednje so običajno iz skupine trav, ki za opráševalce nimajo posebnega pomena. Takšne njivske površine lahko zasejemo z medovitimi enoletnimi rastlinami, ki jih najdemo tudi v pestrih mešanica. Setev tovrstnih rastlinskih mešanic je zaželena zaradi zagotavljanja pestrih pašnih virov, sočasno pa različno globok koreninski splet prispeva k rahljanju talnega sloja v različnih globinah ter zaščito pred negativnimi vremenskimi vplivi.

Nabor rastlin za setev dosevkov je širok, med njimi je veliko medovitih rastlin. Prehod v fazo cvetenja je sicer odvisen



Cvetoči dosevki v septembru na ekološki kmetiji Kranjc.

od različnih pogojev. Med pomembnejšimi sta čas setve in vremenske razmere.

Prepozno posejani posevki bodo sicer vplivali na tla in zaščito tal, za opráševalce pa ne bodo koristni, saj bodo razvoj rastlin ustavile zimske razmere. Tudi jesensko cvetenje rastlin, ko se sicer razvoj opráševalcev postopoma ustavlja, je lahko koristno za čebele, ki v tem času zbirajo zadnjo ponujeno hrano

in jo skladiščijo za zimsko oskrbo in za zimsko-spomladansko oskrbo prvih generacij mladih čebel.

V skladu z zapisanim smo na KGZ Celje v sodelovanju s kmetijama Kranjc in Pertinač, v okviru projekta Inovativni pristopi kmetovanja za ohranjanje narave, ki se izvaja na območju LAS Raznolikost podeželja na dveh lokacijah v Vojniku in Laškem, na njivske površine posejali pestre mešanice različnih rastlinskih vrst. Nekatere posejane rastline naj bi nudile v poznopoletnem času tudi hrano za opráševalce.

Foto: Mitja Zupančič

Njivska površina na kmetiji Pertinač leži na nadmorski višini 467 m. Njiva se nahaja v hribovitem predelu tega območja, sicer ravninskega sklopa različnih površin kmetije Pertinač in sosednjih površin. Tla na tej njivski površini so bila težka in s tem težavnejša za obdelavo in pripravo za setev posevkov.

Njivska površina ekološke kmetije Krajnc leži v ravninskem delu občine Vojnik, ki prav tako kot predhodna leži v sklopu lastnih površin, kot tudi površin sosednjih kmetij. Leži na nadmorski višini 257 m. Tla na tej površini so bila srednje težka.

V poskus smo na obeh lokacijah vključili pet različnih pestrih mešanic semenarske hiše Saatbau d.o.o. z naslednjimi komercialnimi imeni: Früh, Boni, Bodenfit, Bienentrachtbrache, Nitrofit, ki vsebujejo različne vrste rastlin (Preglednica 1). Mešanice so bile v preteklosti načrtno razvite za ozelenitve površin po spravi

glavnih posevkov z namenom proizvodnje dušika v tleh, rahljanja zemlje in zmanjševanje namnožitve škodljivcev. V poskus smo vključili tudi medovito rastlino, avtohtono sorto ajde – čebelica, katere semena pridelujejo na Kmetijskem inštitutu Slovenije, Infrastrukturnem centru Jable.

Na obeh lokacijah smo izbrali njivi, na katerih je predhodno rastle žito. Ker so bili v tem letu predhodni meseci zelo hladni, je razvoj glavnih posevkov zamujal. Na obeh lokacijah smo sejali posevke v zamiku enega dne, na kmetiji Pertinač, 27. julija, in na kmetiji Krajnc, 28. julija. Sicer pa posevke za ozelenitev na njivsko površino vključimo takoj ko pospravimo glavno poljščino. To je lahko pri ječmenu že ob koncu junija oziroma v začetku julija. Kasneje ko tovrstne rastline posejemo, manj zelene mase ustvarijo, močno pa se zmanjša tudi verjetnost, da bodo prešle v fazo cvetenja. Pri

vrednotenju smo se osredotočili na hitrost rasti posameznih rastlinskih vrst v mešanicah, konkurenčnost pred plevelnimi vrstami rastlin ter čas prehoda v cvetenje. Vremenski pogoji niso bili najbolj naklonjeni razvoju posejanih rastlin. Na obeh lokacijah je bilo malo padavin, zaradi česar smo se v drugi polovici septembra zaradi prevelike prisotnosti plevelnih vrst rastlin v posevku odločili da posevek na kmetiji Pertinač zmulčimo in nadaljujemo s spremljanjem posevkov le na lokaciji ekološke kmetije Krajnc v Vojniku. Na kmetiji Krajnc smo zadnje vrednotenje in opazovanje izvedli v začetku oktobra, ko smo pridelano zeleno maso stehali in ocenili razvojne faze rastlin.

Posevek na kmetiji Krajnc smo zmulčili, tla pa pripravili za setev naslednje glavne kulture. Na dan mulčenja so se na najboljčutljivejših rastlinskih vrstah pokazale

Preglednica 1: Pridelek zelene mase in ocenjeni pridelek suhe snovi.

Vrsta posevka	Vrste rastlin, vključenih v mešanico	Pridelek zelene mase v t/ha	Pridelek, preračunan na SS v t/ha
Bienentrachtbrache (12 rastlinskih vrst)	perzijska detelja ( <i>trifolium resupinatum</i> ), facelija ( <i>phacelia tanacetifolia</i> ), navadni riček ( <i>camelina sativa</i> ), inkarnatka ( <i>trifolium incarnatum</i> ), slezenovec ( <i>malva sylvestris</i> ), modri glavinec ( <i>centaurea cyanus</i> ), boraga ali zvezdna roža ( <i>borago officinalis</i> ), kumina ( <i>carum carvi</i> ), vrtni ognjič ( <i>calendula officinalis</i> ), koriander ( <i>coriandrum sativum</i> ), navadni kokalj ( <i>agrostema githago</i> ) in mak ( <i>papaver</i> )	17,8	3,1
Ajda čebelica	ajda ( <i>fagopyrum esculentum</i> )	18,7	3,2
Boni (tri rastlinske vrste)	navadni grahor ( <i>lathyrus sativus</i> ), jara grašica ( <i>vicia sativa</i> ) in meliorativna redkev ( <i>raphanus spp.</i> )	26,4	4,5
Früh (štiri rastlinske vrste)	aleksandrijska detelja ( <i>trifolium alexandrinum</i> ), facelija ( <i>phacelia tanacetifolia</i> ), velikolistna detelja ( <i>trifolium spp.</i> ) in abesinska gizotija oz. mungo ( <i>guizotia abyssinica</i> )	27,6	4,7
Bodenfit (sedem rastlinskih vrst)	aleksandrijska detelja ( <i>trifolium alexandrinum</i> ), jara grašica ( <i>vicia sativa</i> ), navadni lan ( <i>linum usitatissimum</i> ), abesinska gizotija oz. mungo ( <i>guizotia abyssinica</i> ), sudanska trava ( <i>sorghum sudannense</i> ), meliorativna redkev ( <i>raphanus</i> ) in žafranika ali barvilni rumenik ( <i>carthamus tinctorius</i> )	32,0	5,5
Nitrofit (osem rastlinskih vrst)	aleksandrijska detelja ( <i>trifolium alexandrinum</i> ), jara grašica ( <i>vicia sativa</i> ), abesinska gizotija ali mungo ( <i>guizotia abyssinica</i> ), sudanska trava ( <i>sorghum sudannense</i> ), meliorativna redkev ( <i>raphanus</i> ), žafranika ali barvilni rumenik ( <i>carthamus tinctorius</i> ), krmni grah ( <i>pisum sativum</i> ) in navadni grahor ( <i>lathyrus sativus</i> )	39,7	6,8



poškodbe zaradi nizkih nočnih temperatur, kljub temu pa smo čez dan na vseh v tistem času cvetočih rastlinskih vrstah opazili čebele in nekatere druge oprasovalce.

## Rezultati

V okviru poskusov smo želeli na obeh lokacijah ugotoviti lastnosti posameznih rastlin in rastlinskih mešanic. Ovrednotili smo količino pridelane zelene mase, ki je bila zaradi neugodnih vremenskih razmer po ocenah manjša. Rastline so kljub oteženim pogojem rasti izkoristile potencial hitre rasti in pokrivanja tal. V dobrih dveh mesecih od setve smo na kmetiji Krajnc pridelali velike količine zelene mase, ki so jo na kmetiji končno tudi podorali.

Pri spremljanju posevkov smo želeli ugotoviti tudi, v kolikšnem času po setvi določene rastline zacvetijo in ponudijo oprasovalcem kakovostno hrano. Z zgodnejšo setvijo rastline veliko zanesljiveje zacvetijo, vendar kmetje večino njivskih površin namenjajo pridelavi posevkov, katerih pridelke namenijo



Pogled na posevke pred vrednotenjem.

prodaji, lastni porabi ali krmi za živali. Nestvarno bi bilo pričakovati, da bodo te vrste rastlin, razen izjem in takšnih, ki ob koncu cvetenja dajejo tudi pridelke, kot je npr. ajda, zasejali bistveno prej.

Posevke na površini kmetije Krajnc smo 12. oktobra 2021 poželi in stehali pridelok zelene mase ter preračunali na pridelok suhe snovi (ocenjena suha snov – 17 % sveže zelene mase).

Projekt je dvoleten, podatke pa bomo v nadaljevanju dopolnjevali tudi z ozirom na nadmorsko višino in lokacijo. V letu 2022 bomo izbranimi lokacijama dodali še lokacijo na

Koroškem. Med obravnavanima lokacijama za zdaj večjih odstopanj glede začetka cvetenja izbranih rastlinskih vrst nismo ugotovili.

Čas cvetenja se lahko med leti spreminja, saj je veliko odvisno od vlage v tleh in hitrosti vznika, kasneje pa tudi od drugih vplivov, ki delujejo na rast rastlin (denimo temperatura, prisotnost vode in nadmorska višina). Tako spodaj v preglednici niso zapisane absolutne vrednosti, ampak le okvirni podatki o intervalu, ki je bil potreben, da je rastlina v našem poskusu in v letu 2021 zacvetela. Kljub temu pa lahko dobljene podatke uporabimo kot orientacijske vrednosti za določanje začetka cvetenja.

Preglednica 2: Število dni od setve do cvetenja na kmetiji Krajnc v letu 2021.

Vrsta rastline	Število dni od setve do začetka cvetenja
Bela gorjušica ( <i>Sinapsis alba</i> )	37
Ajda čebelica ( <i>Fagopyrum esculentum</i> )	37 (polno cvetenje)
Navadni lan ( <i>Linum usitatissimum</i> )	41 (polno cvetenje 56)
Navadni grahor ( <i>Lathyrus sativus</i> )	41
Navadni riček ( <i>Camelina sativa</i> )	41
Aleksandrijska detelja ( <i>Trifolium alexandrinum</i> )	47
Krmni grah ( <i>Pisum sativum</i> )	56
Perzijska detelja ( <i>Trifolium resupinatum</i> )	56
Boraga ali zvezdna roža ( <i>Borago officinalis</i> )	68
Inkarnatka ( <i>Trifolium incarnatum</i> )	68
Abesinska gizotija ali mungo ( <i>Guizotia abyssinica</i> )	76

## Zaključek

V prihodnje bi veljalo še naprej ozaveščati ljudi o pomenu neprekinjene ozelenitve njivskih površin in vrtov, tudi z uporabo medovitih rastlin, ki prispevajo k obogatitvi pašnih virov za oprasovalce v najbolj kritičnem obdobju leta. Zelo dobro je, da se kot dosevki uporabljajo pestre mešanice različnih vrst rastlin, saj lahko uporaba dosevkov v monokulturah kljub ugodnejši cenovni plati skriva tudi nevarnosti, kot se je izkazalo pri križnicah, ki so jih v posameznih letih na določenih območjih popolnoma uničili škodljivci ter s tem občasno ogrozili tudi druge sorodne glavne posevke rastlin na njivah. 🍷

# Strokovno navodilo za izvajanje ukrepov za preprečevanje varoze pri čebeljih družinah za leto 2022

Veterinarska fakulteta, Nacionalni veterinarski inštitut

Pravilnik o ukrepih za ugotavljanje, zatiranje in preprečevanje varoze čebel (Uradni list RS, št. 21/20) med drugim predpisuje obvezno izvajanje ukrepov za preprečevanje varoze najmanj dvakrat letno. **Obvezno je izvajanje ukrepov (zdravljenje) po zadnjem točenju oziroma najkasneje do 15. avgusta in v jesensko - zimskem času**, ko so čebelje družine brez zalege. Opravljene preventivne ukrepe oziroma vsako zdravljenje čebeljih družin mora imetnik čebel v skladu s Pravilnikom o sledljivosti prometa in uporabe ter shranjevanju veterinarskih zdravil (UL RS št. 38/09, 7. alineja, 15. čl.) sproti evidentirati v Dnevniku veterinarskih posegov (DVP). V DVP mora imetnik vpisati datum zdravljenja (od-do), ime zdravila, številko čebelnjaka SI, število zdravljenih čebeljih družin z oznako panjev, količino porabljenega zdravila, način zdravljenja, opažanja (npr. odpad varoj) ter ime in podpis osebe, ki je opravila zdravljenje.

Za uspešno obvladovanje varoze je potrebno redno in načrtno **spremljanje napadenosti čebeljih družin** z varojami, kar izvajamo s kombinacijo naslednjih diagnostičnih metod: ugotavljanjem naravnega odpada varoj s pomočjo testnih vložkov, ugotavljanjem stopnje napadenosti trotovske in/ali delavske zalege ter ugotavljanjem stopnje napadenosti čebel (test s sladkorjem ali CO<sub>2</sub>). Čebelarji, ki ugotovijo prisotnost varoj nad **dobustno mejo (spodnja tabela) še pred zadnjim točenjem, se naj o potrebnih ukrepih posvetujejo z veterinarjem, pristojnim za zdravstveno varstvo čebel na Nacionalnem veterinarskem inštitutu Veterinarske fakultete UL (VF NVI)**. Po končanem točenju oziroma najkasneje do 15. avgusta je treba pričeti obvezno poletno zatiranje varoj. Zdravljenje naj poteka sočasno v dogovoru znotraj čebelarskih društev, da se omeji prenos varoj zaradi zaletanja in ropanja čebel. Pred zdravljenem je nujno treba **odstraniti mediščne sate**.

Običajno ugotavljamo velike razlike v napadenosti čebeljih družin med čebelnjaki in tudi znotraj posameznega čebelnjaka. Čebelarjem zato svetujemo previdnost in spremljanje napadenosti **pri čim več družinah** celo leto. Ob sumu na klinično obliko varoze (glej znake bolezni spodaj) naj imetnik čebel v roku dveh delovnih dni obvesti veterinarja Nacionalnega veterinarskega inštituta (v nadaljnjem besedilu: NVI), odgovornega za zdravstveno varstvo čebel.

Znaki varoze so naslednji:

- presledkasta zalega, lahko z luknjicami in razpokami na pokrovčkih, v celicah so poškodovane ali mrtve bube ali čebele, ki se niso izlegle, ter večje število varoj;
- poškodovane čebele (poškodbe kril, tipalk, nog, krajši zadki), ki lazijo pred panjem, se tresejo, ne morejo leteti;
- močno povečana napadenost čebeljih družin z varojami;
- nenadno zmanjšanje števila čebel v panju, pešanje oziroma odmiranje čebeljih družin.





## 1. Spremljanje napadenosti z varojami v spomladanskem času

Od **februarja do junija** naj čebelarji spremljajo napadenost z varojami s kombinacijo štetja naravnega odpada varoj, ugotavljanja napadenosti trotovske zalege in ugotavljanja napadenosti čebel s sladkornim testom ali testom s CO<sub>2</sub>. Če je v gospodarnih družinah napadenost z varojami nad dopustno mejo ali če se pojavijo znaki varoze, se naj čebelar posvetuje z veterinarjem VF NVI in upošteva njegovo navodilo.



## 2. Poletno zdravljenje

- Pri **novi narejenih čebeljih družinah brez zalege**, kot so ometenci, roji ali narejenci, ko se vsa stara zalega poleže, ki v tekoči sezoni ne bodo namenjene pridobivanju čebeljih pridelkov, naj čebelarji opravijo zdravljenje z enim od registriranih zdravil, ki vsebujejo oksalno kislino (ApiBioxal, Oxuvar, Varromed ali Oxybee).

- Od **junija do začetka zdravljenja** naj čebelarji spremljajo naravni odpad varoj, napadenost trotovske in/ali delavske zalege ter napadenost čebel (sladkorni test). Priporočljivo je izvajanje kombinacije dveh ali več metod.
- Po zadnjem točenju naj čebelarji odvzamejo mediščne sate iz panjev, pripravijo čebelje družine na zdravljenje in čimprej začnejo z obveznim poletnim zatiranjem (najkasneje do 15. avgusta).

- Pred zdravljenjem morajo imeti čebelje družine zadostno zalogo hrane (okrog 8 kg).
- Za ugotavljanje učinkovitosti zdravljenja je treba odpad varoj spremljati ves čas zdravljenja in še dva do tri tedne po zdravljenju. Odpad spremljamo na testnih vložkih, ki jih je dobro namazati z medicinskim vazelinom, poleg tega moramo biti pozorni na prisotnost mravelj na testnem vložku, ki odnašajo odpadle varoje in je posledično rezultat štetja lahko napačen.
- Vse čebelje družine v čebelnjaku je treba zdraviti hkrati, z istim zdravilom in na enak način, razen če veterinar predpiše drugače.
- Pri zdravljenju mora čebelar upoštevati navodilo veterinarja in navodilo proizvajalca zdravila.
- Če je ugotovljena napadenost čebel nad dopustno mejo ali ko se pojavijo znaki varoze (glej opis znakov varoze), se mora čebelar takoj posvetovati z veterinarjem NVI in upoštevati njegovo navodilo.
- Čebelar se naj čim prej posvetuje z veterinarjem NVI, če med zdravljenjem ugotovi, da varoje ne odpadajo, pred zdravljenjem in po končanem zdravljenju pa je na čebelah ugotovil povečano število varoj (sum neučinkovitosti zdravila oziroma rezistence varoj).

### V primeru izolacije ali odvzema matice svetujemo:

- zatiranje varoj z registriranim zdravilom, ki vsebuje oksalno kislino, ko v čebelji družini ni zalege (ApiBioxal, Oxuvar, Varromed ali Oxybee).

### V čebeljih družinah z zalego po končanem točenju medu svetujemo:

- zdravilo Formivar oz. Apifor (mravljinčna kislina) z metodo dolgotrajnega izhlapevanja s pomočjo hlapilnika ali
- zdravilo FormicPro (mravljinčna kislina na gelu) ali
- zdravilo VarroMed (mravljična in oksalna kislina) ali
- zdravilo Apilife Var ali Thymovar (timol).

### Za poletno zdravljenje čebel je v Sloveniji dovoljeno uporabiti tudi zdravila:

- Bayvarol, Polyvar Yellow (flumetrin) ali
- Apivar (amitraz) ali
- CheckMite (kumafos).

V primeru uporabe sinteznih učinkovin je nujna menjava med posameznimi učinkovinami.

## 3. Jesensko zdravljenje

- **V času med poletnim in zimskim zdravljenjem** čebeljih družin naj čebelarji obvezno ugotavljajo napadenost čebel z varojami. To je nujno zaradi možnosti reinvazij in če poletno zdravljenje morda ni bilo dovolj učinkovito. Najprimernejša metoda je sladkorni test ali test s CO<sub>2</sub>. Obvezno naj testirajo tudi družine, kjer je bila matica poleti priprta.
- Če odpad varoj presega prag škodljivosti (tabela spodaj), se naj čebelar glede dodatnega zdravljenja posvetuje s pristojnim veterinarjem.



Foto: Creative commons

### Primerno zdravilo za dodatno jesensko zdravljenje:

- VarroMed (oksalna in mravljinčna kislina) ali
- po 1. oktobru Varidol (amitraz) ali
- zdravilo, ki vsebuje mlečno kislino ali drugo zdravilo po strokovni presoji veterinarja VF NVI.

## 4. Zimsko zdravljenje

- **V času, ko v družinah ni zalege** (predvidoma od konca novembra do 15. januarja, glede na geografsko območje), morajo čebelarji obvezno opraviti zimsko zdravljenje. Pred zimskim zdravljenjem preverimo naravni odpad varoj v obdobju treh tednov.

### Za zimsko zdravljenje svetujemo uporabo:

- zdravila ApiBioxal, Oxuvar ali Oxybee (oksalna kislina) po navodilih proizvajalca zdravila oziroma veterinarja.
- Če je po zimskem zdravljenju v dveh do treh tednih po zdravljenju odpadlo več kot 100 varoj, se naj čebelar posvetuje z veterinarjem VF NVI.

### Mejne vrednosti napadenosti z varojami v čebelji družini (VF NVI, 1. marec 2019):

Čas kontrole napadenosti družin z varojami	Povprečni dnevni naravni odpad varoj (povprečje v treh tednih)	Število varoj na 100 trotovskih ličink (% napadenosti)	Število varoj na 100 čebeljih ličink (% napadenosti)	Število varoj na 500 odraslih čebel (% napadenosti)
april	1/dan	2 (2 %)	1 (1 %)	1 (0,2 %)
maj	1/dan	2 (2 %)	1 (1 %)	2 (0,4 %)
junij	2/dan	4 (4 %)		5 (1 %)
julij-avgust	3/dan	7 (7 %)		8 (1,6 %)
september-oktober	3/teden			10 (2 %)
november-januar				1 (0,2 %)
po zdravljenju november-marec	Če v treh tednih po zadnjem zimskem zdravljenju odpade do 100 varoj, je pričakovati manj problemov z varojami v letu, ki sledi. Če v treh tednih po zadnjem zimskem zdravljenju odpade več kot 100 varoj, se posvetujte z veterinarjem VF NVI.			

Navodilo so pripravili veterinarji za zdravstveno varstvo čebel na Nacionalnem veterinarskem inštitutu Veterinarske fakultete UL. 

# Laboratorijska analiza čebeljih pridelkov

## Aljaž Debelak

svetovalec JSSČ za varno hrano  
aljaz.debelak@czs.si

Čebelarji imamo dva pomembna cilja. Kot imetniki čebel moramo skrbeti, da so naše čebelje družine močne in zdrave, kot pridelovalci medu in drugih čebeljih pridelkov, pa moramo sebi in našim potrošnikom zagotoviti varna in kakovostna živila. Slednje lahko preverjamo z laboratorijskimi analizami.

Čebelarji smo v okviru programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2020–2022, ki je bil financiran iz sredstev državnega proračuna in proračuna Evropske unije, lahko koristili brezplačne laboratorijske analize medu, voska, cvetnega prahu in propolisa. Podobne možnosti boste imeli tudi v prihodnjih letih. Rezultati analiz so nam orientacija in pomoč. Na podlagi pridobljenih informacij o zdravstveni ustreznosti, ostankih zdravil in drugih škodljivih snovi v čebeljih pridelkih, ter drugih odstopanjih v kakovosti lahko poiščemo strokovno pomoč, ki nam pomaga odpraviti morebitne napake, nastale v procesu primarne proizvodnje.

Kadar oddajamo vzorce čebeljih pridelkov, naj bodo ti reprezentativni za celotno serijo/lot. Na primer pri jemanju vzorca medu iz soda se naj vsebina temeljito premeša in nato vzorči, da se zagotovi homogenost vzorca. Med moramo vedno oddati v ustrezni embalaži, ustrezno čist in označen tako, kot da bi ga dali v prodajo. Na ta način vam lahko svetujemo tudi o ustreznosti embalaže in označevanju ob upoštevanju veljavnih predpisov o zagotavljanju informacij o živilih potrošnikom. Kadar pa oddajamo vzorce voska, cvetnega prahu in surovega propolisa, pa moramo biti pozorni, da ne vsebujejo raznih primesi (deli čebel in druge nečistoče). Vzorec voska mora biti pretaljen.

Analize kakovosti in varnosti čebeljih pridelkov smo v Čebelarski zvezi Slovenije v sodelovanju s Kmetijskim inštitutom Slovenije in Neutron SpA iz Italije izvajali v obliki treh sklopov. V prvem sklopu smo analizirali vzorce medu na kakovostne parametre po Pravilniku o medu (Uradni list RS, št. 4/11, 26/14 – ZKme-1B in 9/15):

- vsebnost vode (med ne sme vsebovati več kot 20 % vode),\*
- vsebnost HMF-a (med ne sme vsebovati več kot 40,0 mg/kg HMF-a,\*\* razen pekovski med in med iz tropskih območij),
- električna prevodnost (vrednosti, nižje od 0,8 mS/cm opredeljujejo med cvetličnega oz. nektarnega izvora, vrednosti, višje od 0,8 mS/cm, pa med gozdnega oz. manovega izvora, z izjemo lipovega in kostanjevega medu, ki imata lahko višjo električno prevodnost),



Refraktometer za določanje vsebnosti vode v medu.

Foto: Creative commons

- pelodna analiza (glede na vsebnost peloda v medu ga lahko poimenujemo po določeni botanični vrsti, če vsebuje vsaj 45 % peloda te rastline, izjeme so akacijev in lipov med, ki lahko vsebujeta nižji odstotek peloda omenjenih rastlin, ter kostanjev med, ki mora vsebovati vsaj 86 % cvetnega prahu pravega kostanja),
- senzorična analiza (izkušeni preskuševalci medu lahko določijo vrsto medu po njegovem videzu, aromi, vonju in okusu).

\*Priporočamo, da ima vsak med manj kot 18,6% vode, kar je predpisano za Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo, saj tako bistveno zmanjšamo možnost fermentacije (vrenja).

\*\*Spojina hidrosimetilfurfural (HMF) je organska spojina, ki po naravni poti nastaja s kislinsko katalizirano dehidracijo sladkorjev v medu in ostalih živilih, nastajanje je močno pospešeno ob visoki temperaturi. Če ima med visoko vsebnost HMF-a lahko sklepamo, da je bil pregret oziroma nepravilno skladiščen. Koncentracija HMF-a v medu je tako nizka, da nima negativnih vplivov na človeški organizem, saj ga v svoje telo vnesemo mnogo več z ostalo temperaturno obdelano hrano (sadni sokovi, suho sadje, kosmiči, kava...) (Choudhary et al. 2021).





Foto: Tadej Pavkovič

V drugem sklopu smo vzorce medu analizirali na ostanke kemičnih sredstev za zatiranje varoj (vsebnost kumafosa, timola in razpadnih produktov amitraza) ter ostanke antibiotikov. Analize so bile opravljene v laboratoriju Kmetijskega inštituta Slovenije s pomočjo plinske kromatografije z masno selektivnim detektorjem ter spektrofotometrično.

V tretjem sklopu pa smo analizirali vzorce voska, cvetnega prahu in surovega propolisa prav tako na ostanke kemičnih sredstev za zatiranje varoj (vsebnost kumafosa, timola in razpadnih produktov amitraza). Analize so bile opravljene v laboratoriju Neutron SpA.

Po opravljenih analizah je čebelar prejel rezultate analiz s komentarji, v primeru odstopanj pa tudi svetovanje, kako ugotovljeno odpraviti in kako ravnati v prihodnje, da se napake ne bi ponavljale.

Če na primer analiza vzorca voska pokaže vsebnost ostankov kumafosa nad 1,0 mg/kg, čebelarju podamo obrazložitev, da najvišja mejna vrednost ostankov kumafosa v vosku za zdaj ni predpisana, strokovni viri pa poročajo, da pri vsebnosti 1,0 mg/kg voska le-ti začnejo prehajati v druge čebelje pridelke. Čebelarju svetujemo, da se glede na ugotovljeno stanje posvetuje z območnim veterinarjem in v prihodnje uporablja zdravila za zatiranje varoj, ki ne puščajo ostankov v vosku. Priporočamo tudi čiščenje panjev (mehansko čiščenje, obžiganje, kuhanje v 3-% raztopini luga (Borštnik, SČ 2/2022, str. 41), odstranjevanje voščenenih prizidkov, starega propolisa ter čim večjo menjavo satja. Tudi satne osnove so lahko vir ostankov akaricidov, razen v primeru nabave satnih osnov iz ekoloških čebelarstev ali očiščenih, pri nakupu katerih prejmete tudi analizo poročilo in certifikat.

Po koncu vsakega programskega leta, ki traja do 31. julija tekočega leta, pripravimo poročilo s statistično obdelanimi rezultati analiz. V poročilih ne prilagamo podatkov čebelarjev, temveč samo šifre vzorcev zaradi varovanja osebnih podatkov. Pretekla poročila iz programskih let 2020 in 2021 si lahko ogledate na naši spletni strani pod rubriko »Za čebelarje«, »Uredba – čebelarstvo 2020–2022«, »Analize čebeljih pridelkov«. Poročilo za letošnje programsko leto ter skupno triletno poročilo bosta dostopna v avgustu, povzetek v obliki strokovnega članka pa bo objavljen v *Slovenskem čebelarju*. Za nadaljnje informacije in raziskave, ki bodo potekale v prihodnjem letu, spremljajte spletno stran Čebelarstva Slovenije in obvestila v našem glasilu.

Svetujem vam, da tudi v prihodnje sodelujete v naših raziskavah, saj s tem pridobite pomembne informacije o kakovosti vaših čebeljih pridelkov, s katerimi se predstavljate potrošniku in odražate svojo dobro čebelarstvo prakso. Z vašimi vzorci pridobimo aktualne podatke in nova znanja, zato s sodelovanjem neposredno pripomorete k razvoju slovenskega čebelarstva. 🍯

Viri:

- Program podpore laboratorijem za analizo čebeljih pridelkov (2020–2022).
- Lilek, N., Kandolf Borovšak, A. (2021): *Podpora laboratorijem za analizo čebeljih pridelkov, Sklop 1, Analiza medu na kakovostne parametre po Pravilniku o medu*. ČZS, Brdo pri Lukovici.
- Pravilnik o medu (Ur. l. RS, št. 4/11, 9/15).
- Pravilnik o Slovenskem medu z zaščiteno geografsko označbo (Ur. l. RS, št. 46/09).
- Choudhary, A., Kumar, V., Kumar, S., Majid, I., Aggarwal, P., & Suri, S. (2021): *5-Hydroxymethylfurfural (HMF) formation, occurrence and potential health concerns: Recent developments*. V: *Toxin Reviews*, 40(4), 545–561.



# Cene medu in čebeljih pridelkov – izziv za vsakega čebelarja

Tina Žerovnik

svetovalka JSSČ za ekonomiko  
tina.zerovnik@czs.si

Čebelarji se vsako leto sprašujemo, kakšne cene bi določili medu in drugim čebeljim pridelkom. Nekateri cene določimo na podlagi priporočenih cen Čebelarstva Slovenije, drugi na podlagi cen medu in čebeljih pridelkov v neposredni okolici. Obstajajo tudi ideje o postavitvi cen glede na pridelavo medu po principu manj pridelka, višja cena in obratno. Cene lahko določimo tudi na podlagi izračuna lastne cene, ki vključuje vse stroške, nastale pri pridelavi. Kakšno ceno določiti? Pravila, pravilnika ali uradnega zakona za to ni, saj velja prosto tržno gospodarstvo, pri katerem ceno ali vrednost blaga določa načelo o ponudbi in povpraševanju. Pomembno pa je zavedanje določenih dejstev in poznavanje razmer na trgu.

## Razmere na trgu

Spremenljive razmere, ki nas spremljajo zadnje čase, močno vplivajo na obnašanje trga. Najprej nas je presenetila pandemija koronavirusne bolezni, ki je močno zaznamovala vsakdanjik, prav tako so se spremenile nakupne navade potrošnikov. Na področju čebelarstva se je povečalo povpraševanje za nakup čebeljih pridelkov slovenskih čebelarjev. Povečano povpraševanje je posledica težav z uvozom hrane ter slaba založenost trgovskih polic v času pandemije in zato čedalje večjega interesa potrošnikov po nakupu lokalno pridelane hrane. Drugi vzrok za povečano povpraševanje pa je bilo večje zanimanje po uporabi čebeljih pridelkov za krepitev imunskega sistema. Rusko-ukrajinska kriza prinaša za evropske trge velik izziv, saj je zaradi vojne in zaostrovanja razmer na trgu prišlo do zmanjšanja ponudbe in posledično dviga cen energentov. Ta je sprožil druginjo drugih življenjskih potrebščin in materialov, ki so pomembni tudi za nemoteno delovanje čebelarstev in predstavljajo čebelarju višje stroške oziroma rast cen vložkov v pridelavo. Posledično se s tem poviša tudi lastna cena medu in drugih čebeljih pridelkov.



Izračun dohodka pri pridelavi čebeljih pridelkov

## Cene

Ob koncu letošnjega maja je letna stopnja inflacije znašala 8,1 %. Po podatkih SURS so k letni inflaciji najbolj prispevale podražitve naftnih derivatov in hrane. Cene blaga so bile ob koncu maja na letni ravni v povprečju višje za 10,5 %, cene storitev pa za 5,1 %.

Povprečna cena medu pri prodaji medu iz lastne pridelave na živilskih trgih je po podatkih SURS v letu 2021 znašala 11,86 EUR na kilogram medu. Povprečna cena slovenskega medu pri veletrgovcih pa je bila po podatkih ČZS ob koncu leta 20,06 EUR na kilogram medu. Statistika kaže, da je bila prodajna cena slovenskega medu v hipermarketih za 69 % višja kot cena slovenskega medu na domu in tržnici. Kljub temu, da se v trgovinah pojavljajo ekstremno nizke cene medu iz uvoza, je bila povprečna cena uvoženega medu pri veletrgovcih 13,12 EUR, kar je za 11 % več kot povprečna prodajna cena slovenskega medu pri čebelarjih.

Razlog za višje cene medu v trgovini je daljša pot od proizvajalca do potrošnika, kar pomeni več členov z maržo v agroživilski verigi. Po drugi strani pa so cene v trgovinah odraz inflacije in višanja cen življenjskih potrebščin. Priporočene cene medu, ki jih je postavila Čebelarstva Slovenije, se v letu 2022 gibljejo med 12,7 in 16,9 EUR ter 15,2 in 20,3 EUR za med, ki je uvrščen v sheme kakovosti. Priporočene cene še zmeraj ne dosegajo povprečne prodajne cene v trgovinah, so pa z njo bolj primerljive kot povprečne cene medu na domu in tržnici v letu 2021.



Priporočene cene čebeljih pridelkov za leto 2022

## Cene in potrošnik

Poglavitno je, da postavimo ceno čebeljih pridelkov, ki jo bo kupec pripravljen plačati in nam bo hkrati prinašala zaslužek. Pri opazovanju kupca, njegovih odločitev in snovanju našega trženja in prodaje najprej pomislimo na konkurenco. Treba se je zavedati, da uvožen med na trgovskih policah ni konkurenca našemu, ampak da si slovenski čebelarji glede prodaje medu konkuriramo med seboj. Z ohranjanjem cen glede na trenutne razmere ali pa celo nižanjem cen, zmanjšujemo ekonomsko vrednost čebeljih pridelkov in posledično v potrošniku vzbujamo dvom o njihovi kakovosti. Dognanja raziskav namreč

Tabela 1: Povprečne cene slovenskega in uvoženega medu glede na kraj prodaje v letu 2021, vir: SURS, ČZS.

Poreklo medu	Kraj prodaje	Povprečna cena v letu 2021 [EUR/kg]
slovenski med	neposredna prodaja končnemu potrošniku (doma, na tržnici)	11,86
slovenski med	živilska trgovina	20,06
mešanica medu iz EU in drugih držav	živilska trgovina	13,12

potrjujejo, da potrošniki povezujejo višino cene izdelka z njegovo kakovostjo. V očeh potrošnika je izdelek z višjo ceno kakovostnejši. Tako potrošnik pri nakupu izdelkov v podobnem cenovnem rangju pogosteje izbere izdelek z višjo ceno.

Pri prodaji in trženju je pomembno poznavanje nakupnih navad potrošnika, razlogov ter lastnosti, ki so mu pri nakupu določenega izdelka pomembne. Ena izmed lastnosti izdelka je cena. Segment potrošnikov, ki jim je pomembnejša cena kot kakovost in poreklo, se poslužujejo nakupa nizkocenovnega medu v hipermarketih in diskontih. Za prodajo medu in čebeljih pridelkov slovenskih čebelarjev se je treba ozreti na segment kupcev, ki postavljajo na prvo mesto kakovost in poreklo. Rezultati ankete iz jeseni 2021, ki jo je opravila Čebelarstva zveza Slovenije, kažejo, da sta najpoglavitejša razloga za nakup čebeljih pridelkov zaupanje v kakovost (39,9 %) in poznavanje čebelarja (29,9 %). Ti dve lastnosti lahko pri trženju in prodaji okrepimo tudi s certificiranjem v sheme kakovosti, s katerim se kupcu zagotovimo še večje zaupanje v poreklo, saj je pri teh izdelkih zagotovljena sledljivost, hkrati pa je med, ki je vključen v sheme kakovosti, podvržen nadzoru ter dosega višje kakovostne standarde. Delež potrošnikov, ki jim je pri nakupu čebeljih pridelkov poglavitna cena, je v anketi znašal le 4,1 %.

## Zaključek

Potrošnika moramo ozaveščati o pomenu in poslanstvu čebel ter o kakovost čebeljih pridelkov, ki jih v skladu s smernicami dobre čebelarstva prakse proizvedemo slovenski čebelarji. Postavljanje višjih cen čebeljih pridelkov ob trenutnih razmerah naj nas ne spravlja v neprijeten položaj pred potrošnikom, saj imamo tehtne razloge za dvig cen, hkrati pa lahko cene utemeljimo s kakovostjo. Smernice za določanje cen so priporočene cene čebeljih pridelkov za leto 2022. Slovenski čebelarji smo že večkrat dokazali, da s skupnimi močmi gradimo uspešne in odmevne zgodbe. Naj bo ena izmed njih tudi prodaja medu in čebeljih pridelkov po primernih cenah, ki omogočajo nekaterim čebelarjem dodaten zaslužek, drugim pa finančna sredstva za preživetje. 🍯

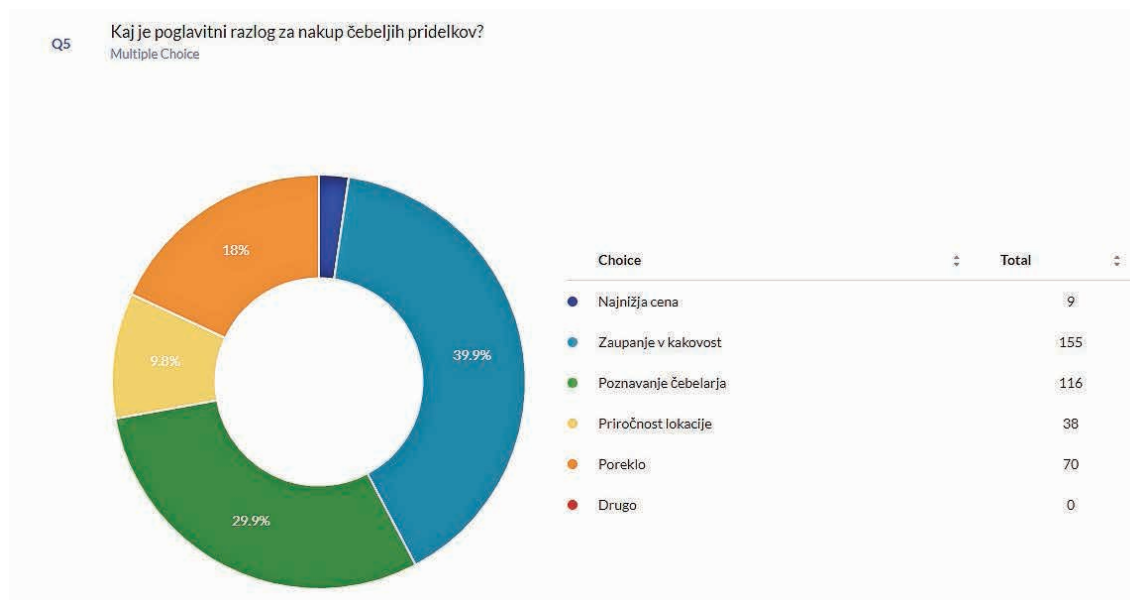
Viri:

Indeksi cen življenjskih potrebščin, maj 2022 (stat.si).

Prodaja kmetijskih pridelkov iz lastne pridelave na živilskih trgih po: KMETIJSKI PRIDELEK, LETO, MERITVE. SiteTitle (stat.si).

Zdešar, P. et. al (ur.) (2011): *Osnove trženja*. V: Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje 2. Lukovica: Čebelarstva zveza Slovenije.

Žerovnik, T. (2022): *Priporočene cene za čebelje pridelke za leto 2022*. V: Slovenski čebelar 4/2022 letnik CXXIV (str. 119). Brdo: Čebelarstva zveza Slovenije.



Slika 1: Poglavitni razlogi za nakup čebeljih pridelkov, vir: anketa ČZS 2021



## O čebelnjaku

Ljudmila Bokal

milka.bokal@gmail.com

Pretekli mesec smo pisali o napisih na čebelnjakih. Po nekem povezovalnem zakonu je zdaj smiselno, da pozornost osredotočimo na besedo čebelnjak. A še prej nekaj besed za uvod.

Vsaka veda ima svoje temeljne zakone. V besedoslovju, strokovno imenovanem leksikologija, eden temeljnih zakonov zadeva pogostost sinonimov, sopomenk. To so besede, ki imajo enak pomen kot kaka druga beseda. Šolski primer sinonimnega para sta besedi *brati* in *čitati*. Čim bolj je neki pojem vpet v neko skupnost, tem večkrat se bo beseda zanj uporabljala in tem več izrazov se bo rodilo za isti pomen. Ob osrednjem izrazu se bodo začele pojavljati podobne besede, ki bodo po pomenu enake osrednjemu.

Trditev navežimo na čebelarstvo, za katero velja, da je »poezija kmetovanja«, to pomeni najlepše, kar človek, delovno zraščten z zemljo, more doživljati. Tako trditev lahko jemljemo kot podlago za jezikovni pogled na čebelarstvo. Ne gre le za trden, poglobljen, osebni odnos do drobne leteče živalce, gre za to, da se je čebelarstvo zakoreninilo v miselni svet slovenskega človeka in mu v jeziku pustilo sledi, ki ga delajo prepoznavnega. Glede na uvodne besede je posebnost slovenskega čebelarskega izrazja množica sinonimov.

Kot veliko pridobitev, ki so se pozneje množično razširile, so bili čebelnjaki v daljni preteklosti znamenje bogastva in ugleda. V Slovenskem etnološkem leksikonu piše, da so jih zemljiški gospodje začeli postavljati na dominikalnih posestvih v drugi polovici 17. stoletja, podložniki pa na rustikalnih zemljiščih sto let pozneje. Ugodne gospodarske razmere v naslednjih stoletjih so pripomogle, da se je stavbica za hranjenje panjev po podeželju širila. Tako čebele niso bile več del neposredne narave, kot ko so živele v drevesnih duplih, kamor lahko tudi danes uidejo čebelji roji. Čebele so dobile prostor, ki jih je varoval pred slabimi vremenskimi razmerami, čebelarju pa omogočal lažji dostop do čebeljih pridelkov. Čebelnjak po definiciji v današnjem času označujemo kot *pokrito, navadno leseno stavbo za namestitev panjev in navadno tudi čebelarske opreme*.

Tak čebelnjak iz splošnega jezika pozna tako rekoč vsak Slovenec. A v narečjih živijo še manj znani izrazi. Nekateri so starinski ali zastareli, kot so *ulj*, *uljnjak*, *uljnik*, *bučelnjak*, *čebelnik* čebelnik (tako so pred časom imenovali tudi stavbico za čebele v ljubljanskem Tivoliju). Drugi izrazi pa so znani po določenih območjih. V bovškem govoru



čebelnjaku rečejo *šunik*, Janez Jalen v svojih gorenjskih povestih piše o *bečelnjaku*; gotovo bi se še kaj našlo.

Čebelarski strokovnjaki poznajo še celo vrsto čebelnjakov, ki se razlikujejo po namenu. Vse te izraze najdemo v Čebelarskem terminološkem slovarju, ki je temelj čebelarskega strokovnega jezika. V zadnjem času postaja znan *apiterapevtski čebelnjak*. V slovarju je tako opisan: *čebelnjak z mrežo pregrajenim prostorom za panji brez vratc, kamor ob dobri spomladanski in poletni paši prihajajo hlapci in vonjave, ki imajo zdravilno učinek na človeka*.

O njegovem zdravilnem učinku je bilo mogoče leta 2007 prebrati v časopisu *Jana*: »V tistem času sem si v čebelnjak postavil divan, da sem se vsakokrat, ko sem se slabše počutil, za nekaj ur usedel ali legel nanj. Tam sem počival ob močnem vonju po čebeljem vosku in propolisu ter šumenju čebel iz panjev, ki me je vedno pomirjalo, sproščalo in mi občutno izboljšalo počutje. To je še danes zame zelo učinkovita zdravilna apiaromaterapija.« V izrednih okoliščinah vredno posnemanja.

A vrste čebelnjakov se razlikujejo tudi po legi pročelij panjev. Če so obrnjeni na dve strani neba, so to *dvostranski* čebelnjaki. Če jih je mogoče še prevažati, so v stroki imenovani *dvostranski prevozni* čebelnjaki. S tem smo omenili izraz *prevozni* čebelnjak, ki ga po vsej verjetnosti ni treba posebej pojasnjevati. Obstajajo celo *tristranski* čebelnjaki. Pri njih so panji obrnjeni proti vzhodu, jugu in zahodu. Za vzgajanje mladih čebelarjev, ki obiskujejo čebelarske krožke, imamo *šolski* ali *učni* čebelnjak. Strokovni čebelarski jezik pozna še druge izraze: *pašni* čebelnjak, *poskusni* čebelnjak, *vzrejni* čebelnjak, *stalni* čebelnjak, *zasilni* čebelnjak, *zložljivi* čebelnjak.

A glej, strokovni čebelarski jezik se razvija in izpopolnjuje. V slovarju ni izraza *vzorčni* čebelnjak. To dokazuje, da slovarji nekoliko zamujajo. Bo kdaj naš čebelarski slovar ujel tekoče stanje? 🍯

Viri:

*Slovenski etnološki leksikon*. Ur. Angelos Baš. Mladinska knjiga Založba, str. 64, 2004.

*Čebelarski terminološki slovar*. Čebelarska zveza Slovenije; Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2008.

# Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu

Gorazd Trušnovec, Ljubljana

gorazd.trusnovec@urbanicebelar.si

Včasih sem trepetal, kaj vse se bo julija zgodilo s čebelami, zdaj pa vem, da prav nič usodnega. Tehtnice bodo najverjetneje šle malo gor in malo dol, čebele bodo prinašale cvetni prah, ki ga je v mestu in okolici še vedno dovolj, v medenih golšah pa pretežno malo. To bodo skladiščile in spreminjale v viskozen gozdni med, pripravljen na zadnje (ali večinoma edino) točenje. Ker se biološka dejavnost čebel zaradi podnebnih sprememb pomika vedno globlje v jesen, izkušnje kažejo, da ni večjega tveganja, če se toči šele v začetku avgusta in tekom meseca izvaja zatiranje varoj ter krmljenje.

Tako je večji del julija rezerviran za oddih od dela s čebelami. Seveda tudi to ni pravilo – če bi šle tehtnice dalj časa dosledno v minus, je letovanje smiselno prekiniti, iztočiti preostali med in začeti pripravljati družine na zimo, kar je glavna naloga drugega najpomembnejšega meseca v čebelarjem letu – avgusta.

## Točenje medu in skrb za satje

Kot rečeno, zadnja leta točim pretežno manin med zadnji teden julija ali prvi teden avgusta. Pri tem je treba imeti v mislih, da je postopek izveden v skladu s standardi HACCP oz. higienskimi normativi, saj s tem ne izkazujemo le spoštovanja do končnih odjemalcev, ampak tudi do čebeljega dela. Poskrbeti je treba za vodenje dokumentacije, skladiščenje v ustreznih posodah, odvzem vzorcev medu za arhiv ter pravilno označevanje vseh iztočenih zalog. Ne glede na obseg čebelarjenja z vsakim pridelkom vstopamo v prehransko verigo ter nosimo zanj pravno in etično odgovornost!

Točenje iz nakladnih panjev je zelo elegantno: dan prej vstavim begalnico med plodišče in medišče, naslednji dan odstranim celotno mediščno naklado, iz katere so se čebele kar same »pometele« navzdol k matici, ter jo odpeljem v urejen prostor za točenje. Zvečer po točenju vrnem mediščne naklade s sati v panje v »čiščenje in popravilo« ter pri tem pazim, da se satje z istega stojišča vrne v iste panje; s tem omejujem možnost, da bi med posameznimi lokacijami, pa čeprav svojimi, raznašal morebitne bolezni. Mediščne naklade skupaj s satjem po dnevu ali dveh spet po istem principu odstranim in

jih zložim doma v stolp po principu »dimnika« – zračni vlek namreč zaustavlja razvoj voščene vešče, kar dodatno zaviram z uporabo krpe z ohlajeno očetno kislino, ki jo enkrat tedensko položim na vrh tega stolpa, ta postopek pa ponavljam do prve zmrzali, ki eliminira tega škodljivca.

## Preprečevanje ropa

Po kresu se v povprečju zmanjšuje čebelam razpoložljivo obilje v naravi in te se v svojem delovnem ritmu že pripravljajo na zimo. Priporočljiva je večja previdnost pri delu; k čebeljim družinam pristopam zjutraj ali zvečer ter z večjo mero pazljivosti pri vseh posegih kot sicer, še posebej pa pri krmljenju s sladkorno raztopino. Kar se tiče možnosti čebeljega ropanja je najboljši recept narediti vse, da do njega sploh ne pride, kot pa poskušati sanirati posledice. Po mojih izkušnjah tudi družina, mukoma rešena pred ropanjem, pozneje pogosto ne preživi zime. Med te ukrepe sodi tudi menjava matic – skupaj s čebelami tudi sam v tem času mislim na zimo in če med preverjanjem kakovosti satja v plodišču, ki bo moralo »zdržati« do pomladi ocenim, da razvoj skupnosti glede na okoliščine ni ustrezen, je to pravi čas za menjavo matice. V tem času jo praviloma sprejmemo brez večjih težav.

## Zatiranje varoj

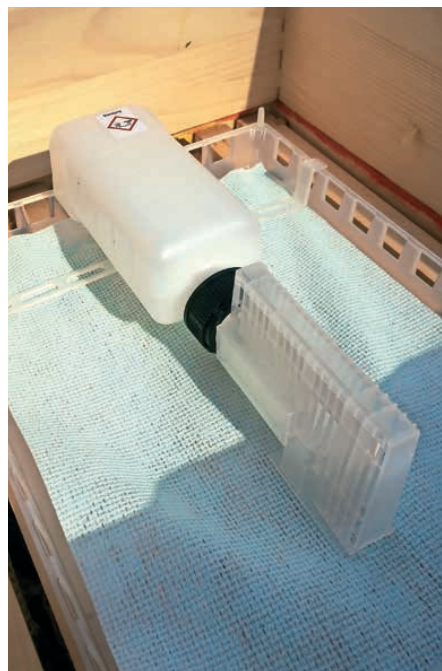
Kot začetnik sem od starejših čebelarjev bežno slišal, da je dobro tam nekje po točenju zatirati nekakšno varojo in s tem v zvezi prejel zgolj dva nasveta: »Pojdi po tiste trakce, to deluje,« ter »Zadimi panj z amitrazom, to deluje.« Glede prvega nasveta vemo, kako se je pred leti končala zgodba z garažno proizvodnjo zdravilnega koktejla, glede drugega sem pa naredil nekaj svoje raziskave, kot se temu dandanes reče, in prišel do ugotovitve, da so sintetični akaricidi večinoma derivati bojnih strupov iz I. svetovne vojne. Da bi moral za preživetje svojih čebel v panje vnašati paleta rakotvornih kemikalij? Hvala lepa, raje zaključim s to dejavnostjo in se delam da ne vem, kako je večina medu proizvedena. V iskanju alternativnih poti sem naletel na posameznike, ki so se že pred desetletji proti tej morilski pršici uspešno borili z organskimi kislinami; znova in znova sem bral njihove zapiske in skušal razumeti, kaj je treba uporabiti, koliko in kdaj.

Tako sem poleti uporabil mravljično kislino, bodisi v obliki večkrat ponovljenega kratkotrajnega izhlapevanja (šok terapija) ali s tako in drugače improviziranimi hlapilniki.





Polni sati zrelega medu na strehi Srednje trgovske šole; v ozadju greben Golovca.



Uporaba hlapilnika za mravljinčno kislino je preprosta, varna in učinkovita ...



... a zgolj trenutku nepazljivosti lahko sledi obisk urgence.

Foto: Gorazd Trušnovec

Pri mravljinčni kislini, ki sicer edina prodre skozi voščene pokrovčke v pokrito zalego, kjer se pršica eksponentno razmnožuje, je problem, da če jo izhlapi premalo oziroma prepočasi, ta ne deluje, če jo izhlapi preveč naenkrat, kar se lahko zgodi ob visokih temperaturah, pa lahko resno škodi celotni družini – od zalege do matice. Pri tem je treba razviti določeno intuicijo, koliko jo uporabiti, kar je odvisno od zunanjih (dnevni in nočni) temperatur, vlage, živalnosti družine in stanja njenega razvoja, panjskega sistema, stopnje ohlajenosti kisline, načina izhlapevanja ... Skratka, ni preproste formule, in zato je za začetnika uporaba precej tvegana. Po letih preizkušanja različnih, sicer večinoma uspešnih pristopov menim, da je za poletno zatiranje smiselno investirati v zanesljiv profesionalni hlapilnik, pri katerem smo lahko ob ravnanju v skladu z navodili bolj ali manj brez skrbi.

V avgustu zatiram varojo pri vseh družinah razen pri tistih, kjer je prišlo pozno pomladi do prekinitve zaleganja (umetne ali naravne, tj. roja) in je bil v trenutku brez pokrite zalege izveden tretma. Testne vložke imam v tem času v panjih, vendar nikoli nisem izgubljal časa s štetjem varoj; poznam samo kategorije veliko, malo ali nič. Če je odpadlih varoj veliko je stvar zaskrbljujoča in takoj ponovim zatiranje, če jih ni nič je lahko prav tako zaskrbljujoče in je treba spremljati situacijo, saj skorajda ni mogoče, da varoze ne bi bilo.

Seveda tudi organske kisline niso nekaj nedolžnega; z njimi je treba ravnati skrajno previdno, poskrbeti za ustrezno osebno zaščito in varnostne protokole, se izogibati neposrednemu stiku ter vdihovanju. Še posebej me ne navdušuje uporaba mravljinčne kisline poleti, a za

zdaj zaradi ugodnega razmerja med delom in učinkom vztrajam.

## Zimsko hranjenje

Čeprav se kot omenjeno aktivna čebelja sezona daljša v jesen, menim, da je po točenju priporočljivo tekom avgusta v manjših količinah – izmenično z zatiranjem varoj – krmiti družino, predvsem zato, da se ublaži poletni stres oziroma da matica v vročih, sušnih dneh s pomanjkljivo pašo ne bi omejila svojega zaleganja. Iz avgustovske zalege bo namreč nastala generacija čebel, ki bo morala preživeti zimo, tako da mora biti teh čebel čim več, morajo biti dobro prehranjene ter ne obremenjene z varojo in boleznimi, ki jih ta pršica prenaša.

## Izdelava ometencev

Ker pri nakladnih panjih nimam opravka z ometanjem čebel sem bil dolgo zadržan do tega načina razmnoževanja družin, vendar sem ga z leti vzljubil. Avgusta je v normalno razviti družini veliko čebel brez pravega dela, visijo zunaj na bradi in lenarijo, čez mesec dni jih pa ne bi bilo več. Namesto tega jih je smiselno z različnih satov v panju – ali tudi iz različnih panjev – pretresti v novega (seveda pri tem pazimo, da ostane matica v osnovni družini) približno toliko, da napolnijo panj s sedmimi mlado zgrajenimi sati ter dodamo oprášeno matico v matičnici in prenesemo panj na drugo lokacijo. Za ceno matice in nekaj kilogramov sladkorja, s katerim pomagamo takemu ometencu, nam čebele, ki bi v par tednih odmrle, vzgojijo krasno družino za naslednje leto. 🍯

# Razpis za sofinanciranje čebelarske opreme odprt še do 31. julija 2022

Iz Agencije RS za kmetijske trge in razvoj smo 14. junija 2022 prejeli informacijo o trenutnem stanju **zasedenosti nepovratnih sredstev za sofinanciranje nakupa čebelarske opreme** in za racionalizacijo sezonske selitve panjev. Vlogo na javni razpis z ustreznimi potrdili in dokazili je možno oddati **do zaprtja javnega razpisa oz. do 31. julija 2022**. Stanje **razpoložljivih sredstev** glede na višino **zasedenosti** iz prejetih vlog do 14. junija 2022:

- **iz ukrepa sofinanciranja čebelarske opreme** je na voljo **še pribl. 200.000 EUR** nepovratnih sredstev (od skupne višine 380.000 EUR);
- **iz ukrepa racionalizacije sezonske selitve panjev** pa **pribl. 2800 EUR** nepovratnih sredstev (od skupne višine 26.000 EUR).

*Opomba: Stanje zasedenosti ter posledično razpoložljivosti sredstev se spreminja glede na kasnejšo obravnavo preverjanja izpolnjevanja pogojev za sofinanciranje!*

Čebelar je upravičen do **sofinanciranja nakupa čebelarske opreme**, če:

- je bil **vpisan v Register čebelnjakov vsaj tri leta pred objavo javnega razpisa** za dodelitev sredstev in **poročal o številu čebeljih družin** v skladu s pravilnikom;
- je opravil **nakup nove čebelarske opreme s seznama v času med 1. avgustom 2021 in 31. julijem 2022** (seznam čebelarske opreme naveden v prilogi k javnemu razpisu);
- **stroški nakupa čebelarske opreme znašajo najmanj 300 EUR neto vrednosti** (brez vštetega DDV) – k vlogi se priložijo **originalni računi (po potrebi tudi potrdila o plačilu), na katerih so navedeni osebni podatki vlagatelja** (ime in priimek, naslov ter davčna številka);
- je opravil **usposabljanje iz smernic dobrih higienskih navad v čebelarstvu ali ima vzpostavljen lastni sistem HACCP**;
- se je udeležil najmanj enega **veterinarskega izobraževanja s področja zatiranja varoj v zadnjih štirih letih pred objavo javnega razpisa** za dodelitev sredstev, ki ga je pripravila in izvedla Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta, Nacionalni veterinarski inštitut (v nadaljnjem besedilu: VF NVI);
- se je udeležil najmanj enega **apitehničnega usposabljanja v zadnjih štirih letih pred objavo javnega razpisa** za dodelitev sredstev, ki ga je pripravila in izvedla Javna svetovalna služba v čebelarstvu;
- mu v programskem obdobju **2020–2022 ni bila izdana pravnomočna odločba UVHVVR glede nepravilne uporabe zdravil**.

Razpisna dokumentacija in vloga na razpis:

Javni razpis za ukrep Sofinanciranje  
čebelarske opreme v programskem  
letu 2022:



Javni razpis za ukrep  
Racionalizacija sezonske selitve  
panjev v programskem letu 2022:



Seznam čebelarske opreme z  
najvišje priznanimi stroški nakupa  
za sofinanciranje:





## Pohod in obletnica odprtja Čebelarskega centra Slovenije

Skupina v zeleno rumene majice oblečenih pohodnikov se je v četrtek, 26. maja, okrog 9. ure zjutraj zbrala na Cankarjevi cesti 3 v Ljubljani. Razlog? Romanje od nekdanjega do sedanjega sedeža Čebelarske zveze Slovenije. Po več desetletjih prizadevanj, ki so se začela s postavitvijo temeljnega kamna leta 1972, je bil namreč natanko 20 let pred pohodom na Brdu pri Lukovici končno odprt Čebelarski center Slovenije. Pohodniki so s približno 26-kilometrskim romanjem prehodili simbolično trnovo pot, ki so jo posebjali večkrat zahtevni koraki do odprtja čebelarskega centra.

Po uvodnem nagovoru predsednika ČZS, Boštjana Noča, je pot pohodnike najprej vodila k Državnemu zboru Republike Slovenije. Pred hramom demokracije jih je sprejela in jim tekočo pot zaželela predsednica državnega zbora mag. Urška Klakočar Zupančič, ki so ji popotniki v znak dobrega sodelovanja podarili slovenski med. Pot se je nato obrnila proti Brdu pri Lukovici, mimo Črnuč, Trzina in Domžal, kjer so se jim med potjo pridružili številni pohodniki in čebelarji.

Pohod se je zaključil v Čebelarskem centru na Brdu pri Lukovici okoli 16. ure, kjer je pohodnike ob toplem golažu pričakal podpredsednik ČZS, g. Marko Alauf, skupaj s podporniki pohoda.

Po koncu pohoda je sledil slavnostni dogodek ob 20-letnici odprtja Čebelarskega centra Slovenije na Brdu pri Lukovici. Zbrane je v uvodu nagovoril predsednik ČZS, Boštjan Noč, ki je poudaril, da brez zdajšnjih poslopij, pisanje tako kakovostne čebelarske zgodbe nikakor ne bi bilo mogoče. Temu je sledila okrogla miza, za katero so sedli predsednik gradbenega odbora Vlado Pušnik, nekdanji tajnik ČZS Anton Tomec in nekdanji predsednik ČZS Lojze Peterle, ki so se spominjali grajenja čebelarskega centra pred več kot 20. leti, poleg prvih treh pa sta na okrogli mizi sodelovala tudi zdajšnji predsednik ČD Lukovica, Mitja Nakrst, ki je poudaril pomen centra za ČD Lukovico, in županja Lukovice, mag. Olga Vrankar, ki je poudarila dobro sodelovanje ČZS in Občine Lukovica. Ob koncu so sledile podelitve 25 unikatnih srebrnikov, prejeli so jih posamezniki, ki so po izboru Vlada Pušnika pomembno prispevali h grajenju Čebelarskega centra Slovenije.



Pohodniki pred nekdanjim sedežem Čebelarske zveze Slovenije v Ljubljani



Zadnji vzpon do sedeža Čebelarske zveze Slovenije na Brdu pri Lukovici



Prejemniki unikatnih srebrnikov za vlogo pri grajenju Čebelarskega centra Slovenije



Vlado Pušnik in Lojze Peterle pri razrezu torte

Ines Zajc Zunić & Tadej Pavkovič

Foto: Tadej Pavkovič



# Slovenski Apis center dr. Filipa Terča v Mariboru – Pohorske livade

Foto: Čebelarstva zveza društev Štajerske



Največji projekt Čebelarstva zveze Slovenije s področja apiterapije načrtujemo od konca leta 2020, ko smo ugotovili, da so dosežki v razvoju čebelarstva in apiterapije od leta 2014 dosegli raven, ki zahteva nadaljnji razvoj.

Argument za nadaljnji razvoj je uspešno usposabljanje doslej več kot 300 udeležencev enoletnega usposabljanja v osmih generacijah in v letu 2021 dosežen eden od ciljev – nacionalna poklicna kvalifikacija apiterapevt/apiterapevtka.

Izvajalec programa usposabljanja in tudi dogovorjeni realizator investicije po programu in lokaciji na obrobju Maribora na Pohorskih livadah je po sklepu komisije za apiterapijo pri ČZS in Upravnega odbora ČZS Čebelarstva zveza društev Štajerske v Mariboru, v okviru katere deluje Sekcija apiterapevtov Slovenije.

Ključna za izbiro lokacije sta ekipa, ki že osem let izvaja program usposabljanja, ter pismo o nameri ČZS in ČZDM z Regionalno razvojno agencijo za Podravje - Maribor in Mestno občino Maribor, podpisano 14. junija 2021.

Za lokacijo ob vznožju zelenega

Pohorja je več argumentov:

- bližina mesta z dobro prometno infrastrukturo avtocest v vse smeri (sever, jug, vzhod);
- turistično, športno, rekreativno okolje z velikimi kapacitetami in komplementarnimi vsebinami v neposrednem okolju, ki zagotavljajo komparativne prednosti izkoriščanja vsebin centra;
- tradicionalno dobro sodelovanje z Univerzo v Mariboru in srednjimi šolami, osnovnimi šolami in vrtci ter društvi;
- tradicija čebelarstva in apiterapije z začetnikom dr. Filipom Terčem že od leta 1878.

V Mariboru je že leta 1878 deloval, raziskoval, predaval, zdravil, čebelaril in celo bil predsednik podružnice Štajerske čebelarstva organizacije v Mariboru dr. Filip Terč, leta 2006 na predlog udeležencev kongresa v Passau razglašen za »očeta apiterapije moderne dobe« in njegov rojstni dan, 30. marec, za svetovni dan apiterapije.

Program centra obsega vse dejavnosti Čebelarstva zveze Štajerske, Javne svetovalne

službe za čebelarstvo v okviru ČZS, s posebnim poudarkom na sonaravnem čebelarstvu, ki je nujno za pridelavo čebeljih pridelkov in predelavo v apiterapevtske pripravke v dveh laboratorijih za podporo apiterapevtov v 16 ambulantah in apiterapevtskih salonih, v šestih apikomorah na ravni zeleni strehi.

V dveh večnamenskih učilnicah in eni večnamenski dvorani se bodo izvajali programi usposabljanja, potrebni za apiterapevte, in druge metode zdravljenja komplementarne medicine za vse generacije in uporabnike, s posebnim poudarkom na rekreaciji, športu, zdravi hrani in načinu življenja z namenom preventive, terapije, kurative in rehabilitacije.

Poleg oskrbe z repromateriali za čebelarstvo in zeliščarstvo in bogato ponudbo čebeljih pridelkov bo v objektu velik poudarek na turistični ponudbi, turistična agencija pa bo ob recepciji imela nalogo tudi usklajevati sprejeme skupin in njihove namestitve ter programe dejavnosti v okolici centra in turističnih destinacijah po Sloveniji.

Za izvajanje programov apiterapije so nujni sprehajalne rekreativne poti v okolici, prostori, namenjeni telovadbi, raznim programskim športom, čisti gozdni zrak, livada z medovitimi rastlinami, grmovnicami in drevesi, tudi zunanji prostor za druženje z ustrezno ponudbo.

Center je v idejni zasnovi velik več kot 4000 m<sup>2</sup>, na tlorisni površini 2200 m<sup>2</sup> in skupni površini 12.167 m<sup>2</sup>.

Finančna konstrukcija okrog 10.500.000 EUR temelji na lastnih sredstvih z zbiranjem sredstev čebelarjev ČZS in programskih partnerjev, za največji delež pa



računamo na evropska sredstva, saj bo to največji apiterapevtski center v Evropi, v katerem bo približno 70 novih delovnih mest in približno 20 partnerjev in bo opravljal storitvene funkcije v izobraževanju, laboratorijske preglede ter bo inkubator za razvoj apiterapevtskih pripravkov za uporabnike apiterapevtske

dejavnosti po Sloveniji in Evropi. Upamo, da bomo slovenski čebelarji v največji možni meri podprli ta projekt tudi s prostovoljnimi prispevki, saj je v interesu tako čebelarjev kot prebivalcev Slovenije, da izkoristimo možnosti, ki nam jih nudijo čebele in narava in znanja s področja apiterapije za boljše fizično in psihično počutje.

Vlado Pušnik

Upravni odbor Čebelarke zveze Slovenije je na predlog predsednika ČZS, Boštjana Noča, sprejel, da se vsem čebelarskim društvom pošlje dopis s prošnjo, da društva zberejo od svojih članov prostovoljne prispevke za izgradnjo vseslovenskega Api centra dr. Terč Maribor. UO ČZS predlaga, da se zbira prispevke po deset evrov na čebelarja, člana društva. Priloga dopisa društvom je tudi vsebina in opis projekta, ki ga pripravi Čebelarska zveza društev Štajerske. Obvestilo o zbiranju se objavi tudi v reviji *Slovenski čebelar*. Rok za zbiranje je 1. oktober 2022, sredstva se neposredno nakažejo Čebelarski zvezi društev Štajerske. Vsa društva, ki bodo zbrala prispevke, bodo javno objavljena v novembrskem *Slovenskem čebelarju*.

## Dan medu v kulinariki in ocenjevanje medu

Letošnji Dan medu v kulinariki bo potekal v soboto, 17. septembra, v Čebelarskem razvojno-izobraževalnem centru v Lescah. Poleg degustacij medenih jedi in pijač se bosta na ta dan odvijala tudi strokovni del in bogat spremljevalni program z delavnicami ter razglasitev slovenskega ocenjevanja medu. Vzorce medu lahko oddate v Čebelarski razvojno-izobraževalni center po predhodni najavi na tajnistvo.czg@gmail.com ali tel.: 041/523 781 (Anže Perčič). Rok oddaje je 15. avgust 2022. Cena kotizacije za ocenjevanje medu znaša 20 EUR. Več informacij o programu sledi v naslednji številki.

Tina Žerovnik



Foto: Creative commons

## Usposabljanje apiterapevtk in apiterapevtov devete generacije

Sprejemamo prijave za usposabljanje apiterapevtk in apiterapevtov, ki bo potekalo od 5. novembra 2022 do 28. oktobra 2023 v Mariboru. Pogoji za pristop k usposabljanju so končana srednja šola, znanje dela z računalnikom in, če nimate izkušenj v čebelarstvu, vsaj začetni tečaj čebelarstva, ki ga zagotovimo hkrati z usposabljanjem.

Usposabljanje se bo izvajalo ob sobotah in nedeljah po urniku, ki je objavljen na spletni strani ČZS in ČZDŠ. Obsega 90 ur teoretičnega in 90 ur praktičnega usposabljanja v delavnicah. Prijavnice, ki jih izpolnite in pošljete na naš naslov (tajnistvo@czds.si ali na pusnik.vlado@gmail.com), vam potrdimo in jih prejmete na svoj e-naslov takoj po evidenci prijavi, kjer morajo biti navedeni podatki: priimek, ime, kraj stalnega bivališča, telefonska številka in elektronski naslov. Potrditev je po plačilu prvega obroka lastne udeležbe stroškov usposabljanja, ki ga lahko poravnate v treh obrokih: do konca oktobra, do konca januarja, do konca aprila.

Število udeležencev je omejeno na 40, vrstni red je odvisen od tekoče številke potrditve. Za podrobne informacije smo vam na voljo tudi na številki: 041/610 110 po 19. uri zvečer.

Vlado Pušnik, predsednik sekcije apiterapevtov Slovenije pri ČZDŠ

## Urniki usposabljanj v juliju

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Pridržujemo si pravico, da iz objektivnih razlogov urnik naknadno spremenimo. Redno spremljajte posodobitve urnika in usposabljanj na spletni strani ČZS.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
2. jul.	9.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarske prakse – delavnica*	Franc Podrižnik	Čebelarski center Sa-ša, Luče	g. Podrižnik 041/420 821
5. jul.	17.30	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarske prakse – delavnica (poudarek na nakladnem sistemu)*	Vladimir Fajdiga	zbor ob določeni uri na parkirišču pred PTC Primorka (Novi trg 2, Postojna)	g. Fajdiga 031/381 881
8. jul.	17.00	Oskrba čebel skozi leto po načelih dobre čebelarske prakse – delavnica*	Vladimir Fajdiga	Čebeljak Ivana Čoparja, Loke pri Mozirju 44a, Mozirje	g. Čopar 041/665 178

\* Javno naročilo za izvedbo usposabljanja v čebelarstvu

## Povabilo k sodelovanju na Festivalu čebelarke pesmi »Pod zvezdami«

Letošnji Festival čebelarke pesmi bo potekal **v petek, 2. septembra 2022**, z začetkom ob 18. uri pred Čebelarskim centrom na Brdu pri Lukovici. K sodelovanju vabimo vse pevske zборе: moške, ženske ali mešane, ki se boste na festivalu predstavili s slovenskimi pesmimi po svojem izboru, ena od njih pa mora imeti čebelarstvo vsebino. Tudi letošnje izvedbe zborov ne bo spremljalo strokovno vodstvo, je pa festival namenjen predvsem druženju, spoznavanju in odkrivanju novih talentov in pesmi.

Rok za prijavo k sodelovanju je **15. avgust 2022**. Obrazec za prijavo je objavljen na spletni strani Čebelarske zveze Slovenije. Na voljo pa je tudi na e-naslovu: [barbara.dimc@czs.si](mailto:barbara.dimc@czs.si). Podroben program festivala bomo objavili po prejemu prijav pevskih zborov k sodelovanju.

Barbara Dimc, tajnica ČZS



## Darila paketov mešanic medovitih rastlin

Podjetje BB BIO.SI (*Weleda*) je tudi letos podarilo pakete z mešanicami medovitih rastlin. Pakete je prejelo 170 čebelarskih krožkov po celi Sloveniji.

Podjetje bo v okviru vseslovenske akcije razdelilo preko 5500 paketov mešanic semen medovitih rastlin in posejalo 11.000 m<sup>2</sup> oaz medovitih rastlin, s katerimi se bo lahko ocvetličilo travnike, balkone, terase in poskrbelo za prvovrstno hrano za naše čebele. Čebele bodo razvajane z nektarjem ajde, modrega glavinca, ognjiča, borage, kopa in fazelije, ki nas bodo navduševali z belimi, rumenimi in modrimi odtenki cvetov.

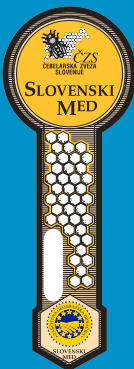
Tajništvo ČZS



Foto: Ines Zajc Zunič

## Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo

Čebelarji, ki ste vključeni v sistem SMGO, lahko na višjo kakovost svojega medu poleg zaščitne prelepke, ki jo naročite na ČZS, opozorite tudi s posebno enotno nalepko. Nalepke so na razpolago za vse zaščitene vrste oz. tipe medu v sistemu SMGO (akacijev, cvetlični, kostanjev, lipov, smrekov, hojev in gozdni med). Naročite jih lahko pri TCR INPRO, d. o. o., Lož, Cesta 19. oktobra 57, 1386 Stari trg pri Ložu, pri gospe Moniki Marolt: [monika.marolt@tcr-inpro.si](mailto:monika.marolt@tcr-inpro.si) (pisno naročilo). Rok dobave nalepk je približno sedem dni. Nalepke so preproste za odstranjevanje s kozarcev, saj ne puščajo lepila. Poklonite svojemu delu in medu višje kakovosti prepoznavnost SMGO, ki si jo zasluži.



Število novih članov SMGO-ja  
maja 2022

4

Število članov, ki so izstopili  
maja 2022

2

Število vseh članov SMGO-ja  
maja 2022

431

Za vključitev v kakovostno shemo »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo« navežite stik z g. Aljažem Debelakom: po tel.: 040/436 519 ali 01/729 61 29 oz. na e-naslovu: [aljaz.debelak@czs.si](mailto:aljaz.debelak@czs.si). Več informacij najdete na spletni strani: [www.slovenskimed.si](http://www.slovenskimed.si) pod rubriko SMGO.



## Predstavitev terenskega svetovalca: Rajko Anzeljc

Čebele so me zanimala že od malih nog. Doma nismo imeli čebel, sem jih pa zelo rad opazoval pri sosedovem čebelnjaku, kjer so me večkrat tudi opikale. Spomnim se dne, ko se je iz gozda, kjer je napravljala drva, vrnil oče in povedal, da je v duplini drevesa videl čebele. Prosil sem ga, da bi jih nekako prinesel domov. Res jih je, in sicer s pomočjo soseda, ki je očetu posodil star kranjič. Na žalost so se te čebele že čez nekaj dni odselile in z našim čebelarjenjem je bilo konec.

Sledili so srednješolska leta, zaposlitev ter izgradnja doma, kjer sva si z ženo ustvarila družino. Po naključju sem se čez nekaj let spet srečal s čebelami, saj je sosed za hišo postavil čebelnjak, in tako sem imel priložnost od blizu spoznati delo čebelarja. Opazoval sem ga pri čebelarjenju, posebno takrat, ko je lovil roje po našem vrtu. Leta 2008 sem se vendarle odločil, da bom poskusil s čebelarjenjem tudi sam. Pri tej odločitvi me je spodbudil tudi sosed in mi dal roj čebel. Tako se je začelo moje čebelarjenje.

Čebelarjenje pod mentorstvom Staneta Carja, ki je bil terenski svetovalec in predsednik čebelarstva, je postalo uspešno. Včlanil sem se v Čebelarstvo Bloke ter dodatno izpopolnjeval znanje na izobraževanjih, ki jih izvaja Čebelarstvo zveza Slovenije. Z leti sem vztrajno povečeval število čebeljih družin in se trudil, da jim omogočim čim boljše pogoje za njihov razvoj.



Terenski svetovalec Rajko Anzeljc pred učnim čebelnjakom, ki ga je v upravljanje prejelo Čebelarstvo Bloke.

Pred sedmimi leti smo se v Čebelarstvu Bloke odločili, da želimo več sodelovanja z mladimi, z željo, da jim čebele predstavimo kot izredno uporabne, čebelarstvo pa kot zanimiv in lep hobi. Zaposlen sem bil v šolstvu, zato se zavedam, kako pomembno je prenašati znanje in izkušnje na mlajše rodove. Postal sem mentor čebelarskega krožka na osnovni šoli v Novi vasi in lahko potrdim, da je zanimanje osnovnošolcev za čebelarjenje veliko. V društvu se potrudimo, da vsakemu, ki izkaže željo, da bi začel čebelariti doma, priskrbimo čebeljo družino. V društvu smo tudi veseli novega učnega čebelnjaka, ki smo ga v upravljanje pridobili lansko leto. V njem spoznavam učence s praktičnim čebelarjenjem, zunaj njega pa z medovitimi rastlinami. Kot terenski svetovalec na področju

notranjsko-kraške regije delujem že sedmo leto. Vedno se veselim srečanj s čebelarji iz različnih krajev, kjer si izmenjujemo izkušnje tako o stanju čebel kot tudi o tem, kako so čebele prezimile ter kako se je komu izšlo na paši. Težave, ki se pojavljajo, pa za zdaj kar uspešno rešujemo. Ti kraji so pogosto deležni raznolikih vremenskih temperatur. Čeprav so razdalje med Blokami, Cerknico, Pivko, Ilirsko Bistrico majhne, pa smo kljub temu na višinsko raznolikem terenu z naravno pregrado, ki jo povzročajo Snežnik in Javorniki. To pogosto vpliva na različen razvoj čebeljih družin ter na vrsto in tudi količino medu.

Vsem čebelarjem želim uspešno čebelarstvo sezono in veliko lepih trenutkov pri delu s čebelami.

Naj med!

Rajko Anzeljc

## Tudi poletje je čas za terenske analize medu

Zlasti v poletnem času je voda pomembna za naše čebele, ki jo potrebujejo za svoj nemoten razvoj in za hlajenje svojega domovanja. Poleti pa je treba spremljati tudi stanje varoj v posameznih čebeljih družinah in redno izvajati apitehnične ukrepe.

V primeru odprtih vprašanj,

ki se nam porodijo, lahko nasvet poiščemo pri najbližjem terenskem svetovalcu, katerega lahko pokličemo tudi za izvedbo brezplačne terenske analize medu. Izmeril bo vsebnost vode in električno prevodnost, ki vam bo v pomoč pri določanju vrste medu. Za nasvet se k terenskim svetovalcem lahko obrnemo tudi v

primeru izpolnjevanja čebelarstva dokumentacije.

Ob nastopu jeseni bo nastopil tudi čas, da obiščemo eno od delavnic, ki jih bodo izvedli terenski svetovalci na posameznih območjih, in si tako nadgradimo znanje pri delu s čebelami.

Tomaž Samec

## Kronanje pete medene kraljice Slovenije

Po dolgem premoru je prišel čas, da ponovno začnemo aktivno delovati, zato vas vabimo, da se nam pridružite na sejmju AGRA, kjer bo Društvo Medena kraljica Slovenije, tokrat pod okriljem Čebelarke zveze Slovenije, organiziralo kronanje pete medene kraljice Slovenije.

Čebelarke in čebelarji ter vsi, ki so vam čebele ljube, vabimo vas, da se nam pridružite na kronanju in dnevu čebelarjev, ki bo v nedeljo, **21. avgusta, ob 11. uri** na sejmju AGRA.

Veselimo se srečanja!  
Naj med!

Društvo Medena kraljica Slovenije



## Izšla je knjiga Skrivnosti Gospodične Medične

Skrivnosti Gospodične Medične je knjiga, ki je napisana tudi kot priročnik. Namenjena je vsem otrokom, ki berejo sami, otrokom, ki jim berejo starši ter vsem odraslim, ki jih zanima svet čebel in uporaba njihovih dragocenih pridelkov. V knjigi se prepletata zgodba sestrice in bratca, ki želita pomagati prijateljema do čimprejšnjega okrevanja, spoznavata skrivnostni svet čebel, pomen sajenja medovitih rastlin ter opravevanja, čistega okolja in navsezadnje koristi čebeljih pridelkov, kakršni so med, cvetni prah, propolis, matični mleček in čebelji vosek.

Glavna junakinja, Gospodična Medična, je čebelarica in apiterapevtka, ki s pomočjo čebel pomaga ljudem do izboljšanja

zdravja. Zadnji del knjige je namenjen odraslim, da spoznajo, kako sebi in svoji družini na naraven način pomagati in izboljšati imunski sistem in je hkrati usmeritev, kdo in kako vam lahko pri tem še podrobneje svetuje in pomaga. Cena knjige: 24,70 eur + ptt.

**Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si**



Foto: arhiv ČZS

## Srečanje praporščakov na AGRI

Čebelarica zveza Slovenije bo na Dnevu čebelarjev v okviru Mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma v Gornji Radgoni v nedeljo, 21. avgusta 2022, pripravila srečanje praporščakov Čebelarskih društev in Območnih čebelarskih zvez. Čebelarski program AGRE si lahko pogledate na naslednji strani.

O podrobnostih boste pravočasno obveščeni.

Tajništvo ČZS

## Dopolnitev prispevka Protimikrobna in antioksidativna aktivnost medu

Objavljamo dopolnitev prispevka »Protimikrobna in antioksidativna aktivnost medu« avtorice dr. Andreje Kandolf Borovšak, ki je bil objavljen v junijski številki Slovenskega čebelarja:

»Rezultati so nastali v okviru Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2020–2022, ki je bil financiran iz sredstev državnega proračuna in proračuna Evropske unije.«

Uredništvo





**KAKOVOST MEDI NA OCENJEVANJIH KAKOVOSTI MEDENIH PIJAČ IN MEDU – AGRA 2022!**

Kakovost slovenskih čebelarjev in medenega letnika 2022 bo najprej preizkusila neodvisna strokovna komisija na 3. mednarodnem ocenjevanju medenih pijač v Gornji Radgoni 15. julija, 3. avgusta pa bo sledilo 21. ocenjevanje medu z mednarodno udeležbo.

**KLJUČNI DATUMI ZA POTRDIŠTEV KAKOVOSTI****Mednarodno ocenjevanje medenih pijač:**

1. julij – rok za prijavo in dostavo vzorcev na ocenjevanje medenih pijač

15. julij – ocenjevanje medenih pijač

**Ocenjevanje medu z mednarodno udeležbo:**

27. julij – rok za prijavo in dostavo vzorcev na ocenjevanje medu

3. avgust – ocenjevanje medu z mednarodno udeležbo

20.–25. avgust – promocija ocenjenih izdelkov na jubilejnem 60. mednarodnem kmetijsko-živilskem sejmu AGRA

21. avgust – dan čebelarjev, slavnostna razglasitev rezultatov in podelitev priznanj

Za vse dodatne informacije vam je z veseljem na voljo: Natalija Dvoršak, tel. 02/ 564 21 16, natalija@pomurski-sejem.si

**SEJEM AGRA, TRADICIONALNO SVEŽ ŽE ŠESTDESETIČ!**

Mednarodni kmetijsko-živilski sejem AGRA bo od 20. do 25. avgusta v Gornji Radgoni s številnimi razstavljalci in obiskovalci praznoval svoj 60. jubilej v sijaju najboljših sejmskih let.

Vrhunski domači in tuji razstavljalci bodo ponujali inovativne digitalne rešitve, najnovejšo tehnologijo in vodilne svetovne blagovne znamke kmetijske ter gozdarske mehanizacije in opreme. Na voljo bodo oprema za čebelarstvo, semena, sadike, sredstva za prehrano in varstvo rastlin, embalaža, oprema za živilsko-predelovalno industrijo in gastronomijo. Predstavljeni bodo odlični pridelki in prehranski izdelki slovenske živilsko predelovalne industrije in dopolnilne dejavnosti kmetij. Vinska hala bo ponujala odlična vina ter vinogradniško in vinarstvo opremo. Bogat bo program kmetijskih gradenj ter opreme za urejanje vrtov in okolice bivaljšč.

Država partnerica sejma AGRA bo Japonska. S sodelujočimi podjetji bo predstavila prodorne sisteme avtomatizacije v kmetijstvu, napredne stroje in opremo za kmetijstvo in vrtnarstvo, nove tehnologije za ribogojstvo ter japonske prehranske izdelke, začimbe in pijače.

Sejem bodo sooblikovale vodilne vladne, strokovne in stanovske organizacije, na čelu z Ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS, Kmetijsko-gozdarsko zbornico in Zadružno zvezo Slovenije, GZS Zbornico kmetijskih in živilskih podjetij, panožnimi univerzami, srednjimi šolami ter številnimi drugimi. Čebelarstva zveza Slovenije se bo med drugim predstavila z medenim paviljonom in najnovejšo 3D maketo kranjske čebele.



Najboljše tradicije in nove prakse bodo oživiljele strokovne predstavitve govedoreje, konjereje, drobnice ter razstava avtohtonih pasem domačih živali s ponudbo izdelkov kmetij. Maneža bo vsak dan prizorišče atraktivnih revij.

S praktičnimi nasveti bodo postregli praznično urejeni osrednji sejmski vrt Biotehniške šole Rakičan, poligon Zeleni dragulji narave, Permakulturni center Pomurskega sejma z vzorčnim čebelnjakom, gozdno parkovni nasad ter nasad starih sort jablan in trt, razširjenih v Sloveniji.

Sejem bodo spremljali številni strokovni posveti, predavanja in okrogle mize na aktualne tematike.

Spremljevalni in družabni program bodo zaznamovali sekaško tekmovanje lastnikov gozdov, tekmovanje v plesanju polke, prikaz vodenja teličkov s strani najmlajših rejcev, srečanje starodobnih traktorjev Steyr in številna druga stanovska srečanja.

**DRŽAVNA PREDSTAVITEV ČEBELARSTVA**

Čebelarstva zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu in Čebelarstva zveza društev Pomurja, skupaj s Pomurskim sejmom v času jubilejne 60. AGRE v predstavitvenem prostoru v Hali A pripravljajo državno čebelarsko razstavo s prikazi panjev in opreme za čebelarje, vsebinami o čebelarstvu ter degustacije medu s prodajo. V potujočem paviljonu »Medena zgodba«, ki na atraktiven način predstavlja čebelarstvo in medene izdelke, bo Javna svetovalna služba v čebelarstvu vse dni sejma predstavljala čebelarstvo, predstavili pa se bodo tudi čebelarji s svojo ponudbo.



Za čebelarje bo še posebno svečano na Dnevu čebelarjev v nedeljo, 21. avgusta. Na ta dan pripravljajo Čebelarstva zveza Slovenije, Javna svetovalna služba v čebelarstvu, Čebelarstva zveza društev Pomurja in Društvo Medena kraljica Slovenija skupaj s Pomurskim sejmom čebelarsko dogajanje z naslednjim programom:

09.00 – 10.00 / Strokovno predavanje na temo: Dodana vrednost medu z dodatki

10.00 – 10.45 / 1. svečano srečanje praporščakov Slovenije.

11.00 – 12.30 / 5. kronanje medene kraljice Slovenije. Slavnostna razglasitev in podelitev priznanj 3. mednarodnega ocenjevanja medenih pijač in 21. ocenjevanja medu z mednarodno udeležbo.

Degustacija medenih pijač.

Na stojnici ČZS, JSSČ bo po končani slavnostni razglasitvi ocenjevanj predstavljen tudi nov atraktiven didaktični pripomoček, precizno izdelan anatomski model 3D-čebele v podolžnem prerezu.

Vljudno vabljeni, da nas obiščete na sejmu AGRA v Gornji Radgoni!

## Zapustili so nas

### Cvetko Komic (1947–2022)



V marcu smo se na pokopališču v Vipolžah poslovili od svojega člana Cvetka Komica, ki je čebelaril s približno 40 gospodarskimi družinami. Imel je tudi veliko rezervnih družin, ki jih je prodajal vsako leto. Lastil si je prevozno enoto za prevoz na lipovo pašo na Kanalsko. Član društva je bil od leta 1985. Sodeloval je v raznih društvenih akcijah, vedno se je udeleževal predavanj za izpopolnjevanje že tako bogatega znanja. Npre-cenljiv je bil njegov delež pri izgradnji čebelarskega doma v Neblem, za kar je prejel društvena priznanja in priznanje Antona Janše II. in III. stopnje. Cvetko, hvala ti za vse, čebelarji se te bomo radi spominjali.

ČD Kanal Brda

### Dr. Jože Šnajder (1932–2022)



Zapustil nas je naš nekdanji član in predsednik Čebelarskega društva Škofja Loka, g. dr. Jože Šnajder iz Reteč. Jože je svoj veliki prispevek dal članom društva na občnem zboru leta 2012, ko je s svojo predstavitvijo prika-

zal nujnost gradnje doma čebelarjev. Čebelarjem je svetoval o zatiranju čebeljih boleznih, nekaj časa je bil tudi predsednik komisije za zdravstveno varstvo čebel.

Dve mandatni obdobji je bil član UO društva, od leta 2002 pa tudi predsednik ČD Škofja Loka.

Dr. Jože Šnajder je bil dober in strokoven čebelar, dober in odkrit sogovornik in pripravljen pomagati čebelarjem na različnih področjih čebelarjenja. Nikoli ni odrekel pomoči v primeru prošnje. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Škofja Loka

### Renato Starc (1932–2022)



Renato Starc se je rodil leta 1932 v Smokvici pri Gračišču. Svojo neskončno željo po čebelah je gojil že od samega otroštva. Leta 1985 se je včlanil v OČD Koper. S soprogo Lucijo sta marljivo in umno čebelarila. Znanje in strokovno usposabljanje je nabiral v strokovni reviji Slovenski čebelar. Bil je mentor mnogim začetnikom. Aktivno je opravljal tudi različne vloge v društvu. Bil je član UO in blagajnik. Na ČZS je bil član Komisije za blagovno znamko in sodeloval tudi na senzoričnem ocenjevanju medu. Za zasluge v društvu so mu bila dodeljena številna priznanja. Prejel je najvišja odlikovanja Antona Janše III., II.

in I. stopnje. Ponosni smo, da smo mu dodelili najvišji naziv častnega člana OČD, ostal nam bo v lepem spominu.

UO OČD Koper

### Milan Lasbaher – Emil (1. 4. 1932–21. 1. 2022)



Konec letošnjega januarja nas je zapustil naš zvesti član, vrhunski čebelar in prijatelj Milan Lasbaher – Emil. Ker je bil oče čebelar, je Milan odraščal

ob čebelah. Leta 1956 se je poročil in naprej pomagal očetu v Jakobskem dolu, kjer je družina živela. Leta 1970 se je preselil v lastno hišo, ob kateri je postavil lepo urejen čebelnjak in začel samostojno čebelariti. Čebelaril je s približno 60 čebeljimi družinami. V društvu je skrbel za zdravje čebeljih družin in s svojimi nasveti pomagal drugim članom. Bil je tudi dejaven član sekcije za medene pijače. Za svoje prizadevno delo je prejel odličja III., II., in I. stopnje Antona Janše ter tudi jubilejna priznanja. Naj počiva v miru.

Svetozar Mujović,  
ČD Maribor mesto



## ČEBELARSKI MUZEJ V RADOVLJICI

obiščite novi razstavi  
*Živeti skupaj. O čebeli in človeku*  
in *Svet oprashaevcev*

NOVI  
KNJIGI



Muzeji radovljiške občine, Linhartov trg 1, Radovljica, [www.mro.si](http://www.mro.si)



## Mali oglasi

### PRODAM

**Akacijev in** kostanjev med, tel.: 031/875 894.

**Akacijev in** cvetlični med, matični mleček in oplojene matice, tel.: 041/ 587 573.

**Akacijev, cvetlični**, lipov in ajdov med (Dravsko Polje), tel.: 041/784 775.

**Gozdni med** letnik 2022 v refuzi, (Cerknica), tel.: 041/840 357.

**Cvetni prah** sadnega drevja in regrata, sveže zamrznjen, tel.: 041/980 224.

**Čebele na satju** z mladimi maticami, AŽ- in nakladni panji, tel.: 031/822 462.

**Čebelje družine** na AŽ 5S in 7S z letošnjimi maticami (med Šmarjem in Rogaško Slatino), 031/781 667 (popoldne).

**Čebelje družine** na AŽ-satih (Dra-vograd), tel.: 040/412 793.

**AŽ-panje, nove** 10S z visoko pod-nico in vso pripadajočo opremo (okolica Kranja), tel.: 031/694 913.

**Panje 6S** iz litega stiropora za DB ali AŽ, prebarvane s kakovostno akrilno barvo, tel.: 041/ 752 383.

**Čebelnjak v najem**, pribl. 5 panjev AŽ v Ljubljani Šiška, za mladega ljubitelja ali izkušenega čebelarja, tel.: 051/881 422.

**Čebelarsko opremo** (okolica Ško-fljice), tel.: 031/510 274.

**Čebelarsko opremo**, rabljeno in novo, za LR-panje, podnice, smu-kalnike, pokrove panjev, satnike, tel.: 031/299 364.

**Kovinske sode** za med, 200 l, po ugodni ceni, tel.: 031/615 927.

**Posode za med**, 170 kg (Logar), in 60 kg čebeljega voska, tel.: 041/929 562.

**Zabojnik s** 70 čebeljimi družina-mi, tel.: 041/502 687.

**Čebelarski tovornjak**, TAM 5000 s 54 AŽ-panji, (Prekmurje), tel.: 041/958 105.

**Prevozni čebelnjak**, s prostorom za 54 10S AŽ-panjev, predelan kamionski hladilnik (okolica Logatca), tel.: 041/620 850.

### KUPIM

**Suhe čebele** za ometence in seme facelije, tel.: 051/339 095.

matice  ometenci  matičniki  
družine na LR in AŽ satju

3 minute od AC  
Izvoza Grosuplje



 info@cebelarna-novak.si Miha Novak  
Zg. Slivnica 17, I293 Šmarje-Sap 031 818 297

## Razpisi za stojišča

Spletna stran ONS: <https://cebelar.czs.si>. Telefonski odzivnik: 01/729 61 20. Vse vloge morajo biti v skladu s Pravilnikom o katastru čebelje paše, čebelarskem pašnem redu in programu napovedi medenja (Uradni list RS, št. 60/2013) pisno posredovane izvajalcem pašnih redov. Predlogo elektronske vloge lahko pridobite na spletni strani ČZS: [www.czs.si/Admin/load.php?sif\\_ob=12&sif\\_file=objave\\_podrobno&sif\\_parent=168](http://www.czs.si/Admin/load.php?sif_ob=12&sif_file=objave_podrobno&sif_parent=168).

ČD	Čebelja paša	Rok za oddajo vlog	Naslov za oddajo elektronske vloge	Informacije
ČD Postojna	gozd	15. julij 2022	sebastijan@unikatoy.si	Ivan Možina 040/233 178
ČD Postojna	hoja, gozd	15. julij 2022	sebastijan@unikatoy.si	Marjan Milharčič 041/492 852

## VZREJA ČEBELJIH MATIC



- Kakovostne matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.
- Čebelje družine na 3,5,7 in 10 satih.

**IRMA PETELIN**

Pliskovica 102, 6221 Dutovlje

Tel.: 051 470 907

e-pošta.: [cebelarstvo.petelin@gmail.com](mailto:cebelarstvo.petelin@gmail.com)



**Čebelarstvo DREMELJ**  
JANEZ DREMELJ, DRAGOVŠEK 13  
1275 ŠMARTNO PRI LITJI

## VZREJA MATIC

Sprejemamo naročila za matice čiste kranjske sivke in zrele matičnike. Matice so označene, lahko jih prevzamete osebno, ali pa vam jih pošljemo po pošti.

**041 836 050**  
**041 779 119**

[www.cebelarstvo-dremelj.si](http://www.cebelarstvo-dremelj.si)  
[vzreja.dremelj@gmail.com](mailto:vzreja.dremelj@gmail.com)

Ob večjem naročilu matic je poštnina brezplačna.

## VZREJA ČEBELJIH MATIC Henrik Zaletelj



Vzrejam matice, čiste kranjske sivke pod nadzorom KIS. Matice lahko prevzamete osebno ali pa vam jih pošljemo po pošti. Sprejemamo tudi naročila za matičnike.

Fužina 59, 1303 Zagradec, TEL.: 01/788 60 86

GSM: 041/775 333 in 031/775 333

E-POŠTA: [zaletelj.henrik@gmail.com](mailto:zaletelj.henrik@gmail.com)

## VZREJNI CENTER RODICA

Grant 1e, 5242 Grahovo ob Bači

Ponujamo vam:

- označene matice čiste kranjske sivke pod nadzorom KIS-a (na razpolago od maja do pozne jeseni)
- čebelje družine na AŽ- in DB-satih
- paketni roji
- različne vrste medu
- matični mleček
- cvetni prah

Naročila:

tel.: 031/254 995

e-pošta: [info.carnica@gmail.com](mailto:info.carnica@gmail.com)

Prezmem: osebno ali po pošti

**KOLIČINSKI POPUST**

S KAKOVOSTJO DO USPEHA!







### Vzreja matic JOŽE HERBAJ

Nedeljica 29, 9224 TURNIŠČE  
Tel.: 02/572 14 70 in GSM: 041/214 980  
Sprejemamo naročila za označene matice kranjske sivke iz odbranih matičarjev, vzrejenih pod nadzorom KIS-a.  
MATICE LAHKO PREVZAMETE OSEBNO, POŠILJAMO PA JIH TUDI PO POŠTI!



### Vzreja matic DARKO GRM

Hude Ravne 1, Dole pri Litiji  
Tel.: 01/897 21 45, 041/900 606, 040/593 488  
e-naslov: dejangrm99@gmail.com  
• Sprejemamo naročila za označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS-a.

### VZREJA ČEBELJIH MATIC



Čebelarstvo  
Vidovič

Jože Vidovič  
Apače 300  
2324 Lovrenc na Dr. polju

Na podlagi 25-letnih izkušenj vzrejamo kvalitetne matice pod nadzorom KIS. Matice pošiljamo po pošti ali jih osebno prevzamete.

041 579 827

www.cebelaarstvo-vidovic.si



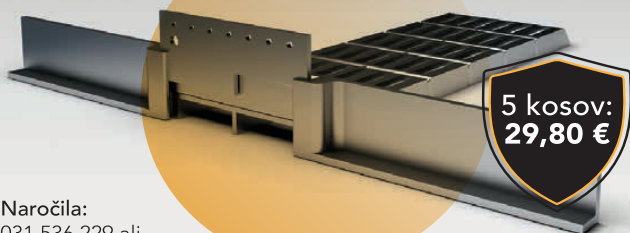
### ČEBELJE MATICE

zreli matičniki, paketni roji čebelje družine na LR-satju

GSM 051 325 369; 041 936 306  
cebelaarstvo.medokost@gmail.com  
www.apis-mellifera-carnica.eu

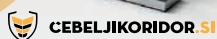
Vzrejališče čebeljih matic Kozjansko Medokoš & Medovita  
Matija Koštomaj & Ivana Kovačević  
Lažiše 52, SI - 3225 Planina pri Sevnici

### ČEBELJI KORIDOR ZA PREPREČEVANJE ČEBELJEGA ROPA



5 kosov:  
29,80 €

Naročila:  
031 536 229 ali  
www.cebelijkoridor.si



- Registrirano vzrejališče čebeljih matic pri MKGP vam nudi oprasene in neoprasene čebelje matice. Ponujamo tudi zrele matičnike znane starosti.
- Vzreja poteka po preizkušeni vzrejni metodi ter z lastno odbiro v selekcijskem čebelnjaku s sodelovanjem KIS (DPO) in ČZS (PRO).
- Matice lahko prevzamete osebno, pošiljamo jih po Sloveniji in v tujino.



### Čebelarstvo Cvet

Mitja Nakrst, Žeje 30, 1233 Dob pri Domžalah  
T: 031 291 603  
www.cebelaarstvocvet.si  
www.carnica-beequeens.com  
info@cebelaarstvocvet.si

### VZREJA MATIC

Nudimo vam označene matice kranjske sivke in zrele matičnike odbranih matičarjev, vzrejene pod nadzorom KIS. Matice lahko dobite od 10. maja do pozne jeseni. Prevzamete jih lahko osebno ali vam jih pošljemo po pošti.

### ČEBELARSTVO KOLAR

Peter Kolar, Doklece 3, 2323 Ptujška Gora  
☎ 041 587 573

Nudimo vam tudi različne vrste medu in matični mleček.

### VZREJA ČEBELJIH MATIC GABER

Novačanova ulica 3, 3202 Ljubecna  
Tel.: 031 705 961, 03 5461447  
e-pošta: mat.gab@siol.net



Kakovostne in označene oprasene matice pod nadzorom KIS -a lahko prevzamete osebno ali pa Vam jih pošljemo po pošti!

### MATICE ČEBELARSTVA PISLAK BALI

Največje slovensko vzrejališče matic z več kot 50-letnimi izkušnjami vam tudi letos ponuja oprasene in neoprasene matice z vrhunskimi proizvodnimi lastnostmi. Zaradi velikega zanimanja vas prosimo, da matice pravočasno rezervirate. Čebelarjem z veljavno člansko izkaznico ČZS priznamo 4 % popust ob nakupu opreme in pribora, matic in čebeljih pridelkov v vrednosti več kot 50 EUR.



Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

031/734 905 • info@cebelaarstvo-pislak.si • www.cebelaarstvo-pislak.si



Zmagovalec natečaja najbolje tehnološke rešitve 2021

Čebelarstva tehnika  
Meritve teže vsako uro  
Sistem proti kraji (GPS)  
Zaznavanje rojenja

Dostop do meritev znotraj istega čebelarskega društva ali javno!

www.BeeScales.io 031 536 229



## GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZACETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- KVALITETNA IZDELAVA (rogličeni spoji, kvaliteten smrekov les),
- MOŽNOST DOSTAVE.

**040 464 873**

**www.mojcebelnjak.si**

Mizarstvo Strgar d.o.o., Primičeva ulica 10 a, 1291 Škofljica

Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

**V 3 enostavnih korakih, do nadzora donosa medu v oddaljenem čebelnjaku.**

**25 LET**

- Želite vedno **pravočasno** točiti med in nahraniti čebele, ki so v oddaljenih čebelnjakih?
- Zadovoljne stranke poročajo, da so **privarčevali** pri stroških goriva.
- Želite privarčevati vaš **dragoceni čas**?
- Želite biti **korak pred** ostalimi čebelarji?
- Za **napredne** čebelarje.
- **3 leta** garancije
- višina **46 mm**
- robustna in vzdržljiva **INOX** konstrukcija
- Opcija: **Vremenska postaja** (veter, padavine, temp, vlaga)



Čebelarstva Tehnica TCM-13

**Kontaktirajte nas!**

**AMES** d.o.o. T:+386 1 365 70 86  
Na Lazih 30 F:+386 1 365 71 02 www.ecebelar.si  
SI-1351 Brezovica E: info@ames.si

**DOLINŠEK MARJAN S.P.,  
IZDELAVA ČEBELARSKA OPREME,  
MD OPREMA**

Sončni topilnik



Gladež 27  
1411 Izlake  
mobi: 041 985 313 po 15 uri  
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com  
http://ometalnik.si

Osmukalnik



Ometalnik



## Spoznajte BeeConn

Brezžična nadzorna naprava za spremljanje dogajanja v vašem čebelnjaku.



www.beeconn.si | info@beeconn.si | 03/567 07 34

## KUNSTELJ

**Miha Kunstelj s. p., inž. Jože Kunstelj s. p.**  
Zavrtni 41, 1234 Mengeš  
Tel.: 031/352 797, 01/723 70 27

**www.apikunst.si / jm-kunstelj@amis.net**

*Čebelarji jopiči, kombinezoni, rokavice, klobuki, kape ...  
Proizvodnja čebelarskih točil (inox in PE-posoda)  
Motorji (80 in 110 W), ročni pogoni, posode za med*

**NOVO: kape s svetilko in povečevalom**

## Izdelava prevoznih čebelnjakov



**Anton Ciglič s.p.**  
**www.cebelnjaki.si**  
**info@cebelnjaki.si**  
**Telefon: 031 681 589**



## ČEBELARSKA OPREMA LOGATEC

Ometalniki



- Inox pločevina
- Dva motorja
- Opcijsko: s stopalko

Parni topilniki



- Inox pločevina
- Za 12 satov
- Na plinski gorilnik

Sončni topilniki



- Inox pločevina
- Za 2 do 4 sate
- Vrtljivo stojalo

**040 346 436** info@kranz.si www.kranz.si

## API KON-TAKT

**REŠKA CESTA 18A ~ PRESTRANEK**  
**PON - PET 9-12 h** ☎ **031 339 287**

**SPLETNA TRGOVINA 0-24 h**  
**www.cebelarskaoprema.si**

## Vzreja matič BUKOVŠEK

- od leta 1934 -



Ponujamo vam označene matice kranjske sivke.

Matice pošiljamo večkrat na teden.

**Tel.: 01/361 24 28**  
**GSM: 031/027 780**

Golo Brdo 19  
I215 Medvode

## SONARAVNO ZATIRANJE VAROJ



Na zalogi HLAJILNIKI BS-05, rezervni deli. Zaradi smrti lastnika iščemo kupca za nadaljevanje proizvodnje hlapilnikov.

Karakteristike hlapilnika:

- učinkovita uporaba brez ročnega uravnavanja pri spremembah temperature,
- preprosta uporaba v standardnih AŽ in nakladnih panjih,
- počasno povečevanje koncentracij mravljinčne kisline,
- za večkratno uporabo.

**NANOKEM, d. o. o.,** Rečna ulica 6, Ljubljana  
Tel.: **041/691 328, 041/863 876**



Čebelam prijazni premazi za les



**belinka**

www.belinka.com belinka

**FTN d.o.o.**   
 Nad izviri 34   
 2204 Miklavž na Dravskem polju   
 Delovni čas: od ponedeljka do petka med 9. in 15. uro

**POKROVČKI DIMENZIJ Ø 43-48-53-63-66-70-82-100 mm**   
**VELIK IZBOR RAZLIČNIH MOTIVOV IN BARV**

02/62-96-226 [www.trgovinica.si](http://www.trgovinica.si)

**Logar**   
 ČEBELARSKA OPREMA

**IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA**   
*Izdelano s smislom za detajle.*

**DELOVNI ČAS TRGOVINE**   
 PONEDELJEK-PETEK:   
 09.00-12.00   
 13.00-17.00   
 SOBOTA (JULIJ):   
 09.00-12.00

**POLETNI DELOVNI ČAS TRGOVINE**   
 16.08. - 31.08.: 09.00-14.00   
 ZAPRTO: SOBOTE V AVGUSTU

**NOVO!**   
 IZPARILNIK ZA OKSALNO KISLINO   
 OXALIKA PREMIUM   
 Akcijska cena: 173,00 EUR

**PITALNIK LR 4L + 3L**   
 pitalnik je deljen (3+4 l),   
 z ojačanim robom   
 Akcijska cena: 8,01 EUR

**SATNI PITALNIK 1,5 L, LR, DB**   
 Akcijska cena: 1,89 EUR

**TOČILA ZA MED**

**IZBOLJŠAN HLAČILNIK NASSENHEIDER CLASSIC II, ZA DOLGOTRAJNO IZHLAPEVANJE MRAVLIČNE KISLINE**   
**NOVO!**   
 Akcijska cena: 6,72 EUR

**HLAČILNIK ZA MRAVLIČNO KISLINO MEDJA**   
 Akcijska cena: 2,48 EUR

**PITALNIK 5 L ZA AŽ PANJE**   
 Akcijska cena: 2,25 EUR

**MEŠALNA PALICA ZA MEŠANJE SLADKORNE RAZTOPINE V TOČILU**

**Logar TRADE D.O.O.**   
 POSLOVNA CONA A 41   
 SI-4208 ŠENČUR   
 04 25 19 410   
 info@logar-trade.si   
 www.logar-trade.si

*Naročeno lahko odpošljemo s paketno pošto.*   
 Akcijske cene veljajo od 01.07.22 do 31.08.22 oz. do prodaje zalog. Cene vključujejo DDV.



# PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR



Streliška 150, Maribor  
Tel/Fax: 02/331 80 10

Delovni čas:  
od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure.  
sobota: od 8. do 13. ure.

GSM: 051/348 426

e-mail: [jana.pp@amis.net](mailto:jana.pp@amis.net)

[www.cebelski-center.si](http://www.cebelski-center.si)



JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana  
Pušnik Pokrivač s.p., Maribor



- Satniki AŽ-lipovi, rogljčeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelarška oprema in drobní pribor
- Čebelje pogače



- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar



- Steklena in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelje pridelke
- Darilni program



Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

# KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNČICE

☎(05) 368 45 80, ☎(05) 368 45 81

GSM 051 614 683

[www.kipgo.net](http://www.kipgo.net); [kipgob@gmail.com](mailto:kipgob@gmail.com)

PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA

☎(01) 729 61 30, e-pošta: [cebelerana.lukovica@gmail.com](mailto:cebelerana.lukovica@gmail.com)

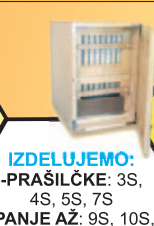


OBIŠČITE NAS  
V NAŠI SPLETNI  
TRGOVINI  
[WWW.KIPGO.NET](http://WWW.KIPGO.NET)

- PANJI
- OPREMA ZA PANJE
- SATNICE
- ZASČITNA OPREMA
- OSTALI ČEBELARSKI PRIPOMOČKI
- OPREMA IN PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV
- TOČILA
- CEDILA
- OPREMA ZA SEGREVANJE MEDU
- OPREMA ZA POLNENJE MEDU
- EMBALAŽA



ZABOJNIKI ZA  
PREVOZ AŽ  
PANJEV



**IZDELUJEMO:**  
-PRAŠILČKE: 3S,  
4S, 5S, 7S  
-PANJE AŽ: 9S, 10S,  
po naročilu 11S, 12S  
-PANJE AŽ 3E 9S,  
10S, po naročilu 11S  
-PANJI AŽ KOZINC  
11+3

**NUDIMO  
IZDELAVO  
SATNIC  
IZ VAŠEGA VOSKA**

-MIN. KOLIČINA VOSKA  
10 KG

**ČISTEJŠI  
CVETNI PRAH**

OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA  
AŽ IN LR PANJ

VEČJA KOLIČINA CV.  
PRAHU

**POGAČE**  
HoneyBeePro  
Standard in  
HoneyBeePro  
Protein



NAROČENO  
POŠLJEMO  
TUDI PO  
POŠTI!

**PRIVOŠČITE  
VAŠIM ČEBELAM  
NAJBOLJŠE!  
INVERTNE POGAČE**

30% VEČJA STIMULACIJA

SESTAVA:  
FRUKTOZA 42%  
DEKSTROZA 51,5%  
MALTOZA 2,5%  
TRIOZA 2%  
SLADKOR 2%

**VENTILACIJSKI  
KOMBINEZONI IN  
JOPICI**

-zračni  
-narejeni so iz treh slojev  
tkanine in predstavljajo  
zato popolno zaščito

**PARNI TOPILNIKI  
VOŠČIN, SONČNI  
TOPILNIKI LESENI IN IZ  
NERJAVEČEGA  
MATERIALA ZA  
1 ALI 2 SATA,  
PRESEŽA VOŠČINE**



5% popust  
pri gotovinskem nakupu  
v vrednosti nad 100 EUR  
za člane ČZS



MATIČNA REŠETKA



SATNIK AŽ, LR, LR2/3



**NOVO!!!  
POGAČA  
APIFONDA  
PAKIRANA PO  
1 kg ALI 2,5 kg**

IZDELAVA ČEBELARSKÉ OPREME  
TRGOVINA - ČEBELARSTVO

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM: 031 351 964

E-pošta: [robineli@siol.net](mailto:robineli@siol.net)

[WWW.RIHAR-KOCJAN.SI](http://WWW.RIHAR-KOCJAN.SI)

Delovni čas: od pon. do čet.:

9.00 - 12.00 in 15.00 - 17.00,

pet.: 9.00 - 15.00

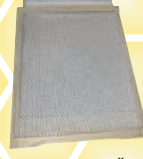
ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE,

PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.



VSE ZA OBNOVO PANJEV



TESTNA MREŽA



PLASTIČNA OBEŠALA



OJAČANA RAZSTOJIŠČA,  
RAZSTOJIŠČA 11 + 3,  
JAHACI ZA SATNIKE



SATNICE

**SPOŠTOVANI ČEBELARJI!  
OBVEŠČAMO VAS, DA BO  
OD 25.07. DO VKLJUČNO 12.08.  
ZARADI DOPUSTA TRGOVINA ZAPRTA!  
HVALA ZA RAZUMEVANJE!**



IZDELAVA IN PRODAJA  
VSEH VRST SATNIC.  
PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA  
SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA.

MOŽNA JE  
IZDELAVA SATNIC IZ  
LASTNEGA VOSKA  
OD 20 kg DALJE.  
OGLEDITE SI IZDELAVO  
SATNIC NA  
NAŠI SPLETNI STRANI.

TRADICIONALNA IZDELAVA  
VSEH VRST AŽ-PANJEV  
NAJBOLJŠI  
SLOVENSKI  
SMREKOV LES  
ROGLJICENI  
(CINKANI) SPOJI



[www.krze.si](http://www.krze.si)

PRI ENKRATNEM NAKUPU  
DESETIH AŽ-PANJEV  
VAM PODARIMO  
PRAŠILČEK



Idrijska 10, 1360 Vrhnika  
041-420-200  
01-755-13-17



Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel  
Deutsch Haseldorf 75 | 8493 Klösch, Avstrija  
Telefon & faks: +43 (0) 3475/2270  
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

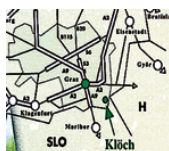
Delovni čas:

Ponedeljek–petek: 8.00–12.00, 13.00–18.00

Sobota: 8.00–12.00

Jezik za sporazumevanje: nemščina in slovenščina.

Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju  
Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in  
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.



Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom!  
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi svojega voska ali starega satja! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Jamčimo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kvaliteto.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.



info.belokranjski-hram@t-2.si  
Facebook – belokranjski hram



5 % popust pri gotovinskem nakupu  
v vrednosti nad 100 EUR  
za člane ČZS

**ODKUP VSEH VRST MEDU.**  
**ZA VEČ INFORMACIJ POKLIČITE**  
**NA TELEFONSKI ŠTEVILKI:**  
**040 745 750 ali 040 748 588**



Čebelarstvo lahko ogledate na naši spletni strani: [www.belokranjski-hram.si](http://www.belokranjski-hram.si)

Belokranjski hram d.o.o.  
Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj  
M: +386 40 748 588  
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00–16.00  
sre.: 09.00–17.00  
sob.: 08.00–12.00

PE Maribor  
Trgovina Gardina  
Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor  
Tel.: +386 2 471 51 73  
Delovni čas: pon.–pet.: 8.00–18.00  
sob.: 8.00–12.00